

BACK PORCH BLUES

Een muzikale reis van New Orleans naar Chicago

ADV

‘Wát zeg je? Een half jaar vrij? Een half jaar? En ook nog doorbetaald? Man, och man, wat ben jij toch een mazzelkont! En wat ga je allemaal doen? Zeker een wereldreis maken? Of een half jaar naar Indonesië, daar wou je altijd nog een keertje heen, daar had je toch wat mee?’

In 1992 had ik een brief in mijn postbakje op de Streekschool Groningen gekregen: ik mocht gedurende vier of acht jaar mijn twee uur Arbeidsduurverkortung (ADV) per week ook opsparen. Nou, acht jaar natuurlijk. Die twee uurtjes per week merk je toch niet, of je nu 38 of 40 uur per week werkt, dat maakt niet uit. Naast de gespaarde uren kreeg ik nog een vette bonus van het Ministerie van O & W, omdat iemand nu eenmaal makkelijker is te vervangen voor een half jaar dan voor twee uurtjes per week

Maar een wereldreis? Indonesië? Een half jaar weg? Ik moest er niet aan denken. Ik ben niet zo’n globetrotter, zo maar rondreizen is niets voor mij. Zoon Anne en ik lijken wat dat betreft precies op elkaar: als we iets te zoeken hebben, zoals een betaversie van een nieuw computerspel of de gekke gebouwen van Gaudi, dan willen we wel reizen, maar anders zijn we liever thuis in onze eigen omgeving, met de vertrouwde mensen en dingen om ons heen. En als we dan een weekje weg zijn, dan is het ook alweer genoeg. Wat een avonturiers!

Nee, lekker een half jaartje thuis, krantje lezen, shagje roken, kopje koffie erbij, beetje huishouden, boekjes maken, muziekjes opnemen, gewoon lekker een tijdje rondkloten, heerlijk!

In 1999 kreeg ik een nieuwe collega, Ad, die na een carrière in het Vormingswerk en bij

de afdeling Horeca bij NTA kwam werken. NTA is de contractonderwijspoot van het Noorderpoortcollege, waarin de Streekschool was opgegaan. Ad had ook acht jaar zijn ADV-uren gespaard en zou in dezelfde periode als ik vrij zijn.

‘En wat ga jij dan doen, Ad?’

‘Nou, ik weet het niet: krantje lezen, shagje roken, kopje koffie erbij, gewoon lekker een tijdje rondkloten, heerlijk.’

Dat paste goed. Maar zo makkelijk kwamen we er niet vanaf.

Constance vond het belachelijk dat ik helemaal geen plannen had: dit was nu de kans om iets bijzonders te doen. Boekjes maken en muziekjes opnemen kon altijd wel, daarvoor hoef je geen half jaar vrij te zijn. Ik verdenk haar er nog steeds van dat ze quasi per ongeluk een reisgids met reizen naar de USA liet rondslingeren, waarin speciale muziekreizen stonden, o.a. naar Memphis en New Orleans. Zo’n georganiseerde reis sprak me niet erg aan, ook omdat je dan naar Nashville ging, maar het triggerde wel bij mij wel een ideeetje, en dat was uiteraard van meet af aan Constances bedoeling....

Zou dát niet leuk zijn, een trip naar de USA op zoek naar Ze Bluez? En dan echt van het zuiden naar het noorden, net als de oude Bluesers, vanaf New Orleans, langs de Mississippi River naar boven, via de Delta, voor mij de bakermat van de Blues, naar Memphis en dan naar Chicago.

Dat zou wel een reis voor mij zijn: op zoek naar historische Bluesplekken, naar Bluesconcerten en –festivals en onderweg het land en de cultuur leren kennen. Ik haalde reisgidsen van de Bieb en begon te lezen over New Orleans, Louisiana, Mississippi, Memphis, Chicago en de staten die ik zou

tegenkomen. Via Internet kocht ik The Jazz and Blues Lovers Guide tot the U.S. van Christian Bird, een onuitputtelijke bron voor Blueslandmarks, clubs en plaatsen. Ik begon er zin in te krijgen.

Op school, aan het werk in mijn hokje. Ad komt binnen voor een shagje.

'En, Bert, heb je al plannen?'

'Ja, ik denk erover om een paar weken naar Amerika te gaan, op zoek naar de Blues.'

'Te gek man, dan ga ik toch mee!'

'Wat?'

'Ja, lijkt me leuk.'

En weg was Ad weer. Ik nam het niet serieus, Ad is nogal impulsief, om het netjes te zeggen. Ik ging er ook daarna nog steeds vanuit dat ik alleen zou gaan, wel spannend, zeker omdat ik geen auto rijd, maar dat zou ik daar wel zien.

Reisgenoot Ad, altijd vrolijk

Een paar weken later. Op school, aan het werk in mijn hokje. Ad komt binnen voor een shagje.

'Hé, hoe zit met Amerika, wanneer gaan we nou?'

'Hoezo?'

'Nou, we gaan toch met zijn tweeën naar Amerika, voor de Blues?'

'Meen je dat nou serieus?'

'Ja, wat dacht je dan?'

'Ik dacht dat je een grapje maakte, dat doe je namelijk wel vaker.'

'Nee man, ik meen het! Lijkt me te gek, beetje rondcrossen daar, tuurlijk man.'

En zo had ik opeens een reismaatje en een chauffeur..

'En hoelang zullen we dan?'

'Een paar weken of zo.'

'Drie?'

'Ja, drie weken.'

'Okee.'

Helemaal niet okee! Constance verklaarde mij weer voor gek, ga toch lekker wat langer, nu kan het. Ad kreeg dezelfde reactie van Toos: 'Ben je helemaal belazerd, je gaat toch niet drie weekjes als je een half jaar vrij bent!'

De volgende dag. Op school, aan het werk in mijn hokje. Ad komt binnen voor een shagje.

'Ad, Constance vindt het belachelijk dat we maar drie weken gaan.'

'Ja, dat zei Toos ook. Zij zei dat we minstens een paar maanden moeten.'

'Ja, precies wat Constance zei.'

'Nou, wat doen we, vijf weken? Zes?'

'Zes.'

'Ja, zes weken.'

'Okee.'

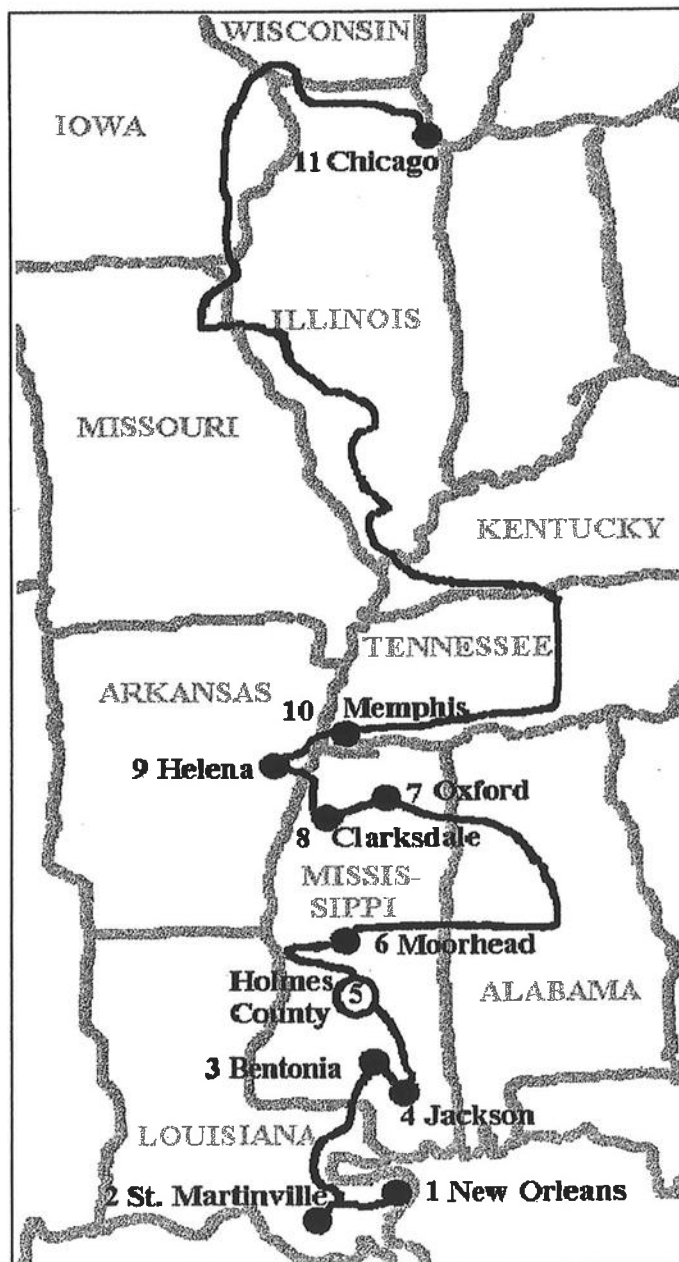
En daar konden de dames wel mee leven. Geboekt bij Bizz Travel in de Folkingestraat, eind maart weg, dan konden we nog net profiteren van de winterprijzen en was het nog niet te heet in het zuiden. Half mei weer terug. Eenmaal in New Orleans kwamen we erachter dat dat geen zes, maar zeven weken waren!. Dat wisten de dames ook wel, maar die hadden uiteraard niets gezegd.....

Het verlof ging in en we gingen aan de slag: Ad, gediplomeerd vinoloog, zou kijken of er in de staten waar we heengingen nog wijn-

gaarden en wijnmakers waren en ik ging lekker verder met het voorbereiden van de route. Als echte ambtenaar wilde ik goed beslagen ten ijs komen en precies uitzoeken wat ik wel en niet wilde zien en horen. Ik ploos de reisgidsen uit, leerde de Blues Lovers Guide uit mijn hoofd, herlas Het Blues Museum van Martin Schouten, surfte op Internet naar reisverslagen en kreeg tips van

Ruud en Roel, die ongeveer dezelfde route hadden gevolgd.

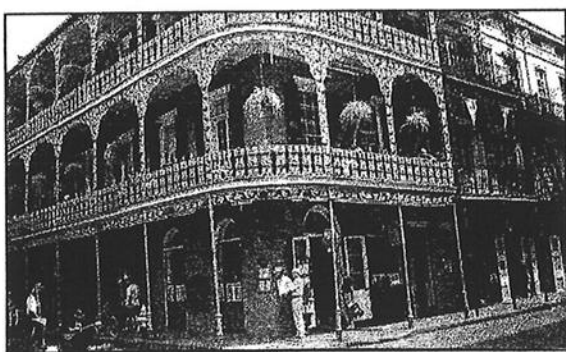
Op basis van het dagboek dat ik elke dag bijhield en de e-mailverslagen die we naar Nederland stuurden volgen hier de muzikale avonturen van onze fascinerende reis naar het midden van de USA, min of meer langs de Mississippi River.

De route

1. New Orleans

Een omen? Net vanuit Nederland in de USA gearriveerd, wandelden we voor het eerst het French Quarter binnen, via Royal Street. Op de hoek met St. Peter Street liepen we tegen Café Royal aan, het beroemdste pand van New Orleans, bekend van film en reisgidsen, met dat prachtige balkon. Wat hoorden we daar? De Riff van Dust My Broom, semi-akoestisch op de bottleneckgitaar gespeeld door een blanke jongen, begeleid door een eveneens witte jongen op staande bas. Ze speelden het Robert Johnsonnummer Cross Road Blues in de Elmore Jamesvariantie inclusief het beroemde Intro. Een betere start van de reis konden we ons niet wensen....

Cross Road Blues: linksonder, als je heel goed kijkt

Volgens de instructies van Ruud liepen we naar Jackson Square waar we ons op een bankje nestelden en de sfeer over ons heen lieten komen. When The Saints Go Marching In, het volkslied van New Orleans klonk links van ons, voor het Cabildo Museum, gespeeld door een klassiek dixielandbandje met een superenthousiaste dame op klarinet en een 250-ponder op trompet. Rechts van ons imiteerde een reggaeduo Bob Marley. Lekker weer, lekkere muziek, een ontzettend relaxte sfeer ondanks de junks die heen en weer schuifelden, dit was het wel.

We liepen naar Bourbon Street, de beroemdste straat van de stad. Het is elke avond daar één groot muzikfestival: alle deuren en ramen van de kroegen en kroegjes staan open en je kunt meegenieten van zwarte elektrische blues, witte elektrische blues, zydeco, cajun en een aantal bejaarde bleekscheten in witte overhemdjes, vlinderstrik en geruite giletjes die The Dutch Swing College Band nadoen. Alles speelt tegen elkaar in, begeleid door honderden bierzuipende blanken, die als tijdverdrijf kralenkettingen en lege bierflessen vanaf de prachtige ijzeren balkons op straat gooien. Een liederlijk zootje, ook door de paar zwarten die allemaal volslagen bezopen of stoned door Bourbon Street wankelen en regelmatig door de overal aanwezige politie worden aangehouden. Carnaval, Kermis, Peperstraat op zaterdagavond, Vindicatgebral.

Maar af en toe zie je een pareltje in deze zwijnenstal: in de 544 Club speelde een Luther Allison-look-a-like in een smetteloos wit pak de elektrische sterren van de blueshemel, ondanks de lallende bierbuiken in de zaal. Toch triest, deze muziek in zo'n omgeving. Waarschijnlijk betekent het voor de zwarte blueser een hele eer en vooral goed geld om in Bourbon Street te spelen, maar als daarnaast een Japans karaoke-café zit, en het richting Canal Street stikt van de top- en bottomless bars, dan bekruipt je toch het aapjes-kijken-gevoel.

‘Kijk eens, een echte pikzwarte neger die de blues speelt, net zoals in de folders stond!’ ‘Echt New Orleans zeg, echt Bourbon Street.’

‘Maar hij speelt wel erg hard, zullen we naar hiernaast gaan?’

Een commerciële zoot.

In the Old US Mint, een groot rood hoekig gebouw op de hoek van Esplanade Avenue en Decatur Street, zit het Jazz Museum. Het geeft de ontstaansgeschiedenis van deze muziek weer vanaf de Afrikaanse muziek van de slaven die zondagmiddag op Congo Square in Armstrong Park dansten en zongen op het ritme van de trommels, via de minstrelshows, de opera, de fanfares en de spamgroepjes, die afgedankte blikken gebruikten om op straat te spelen, Basin Street, de oude hoerenbuurt, waar nu niets meer van over is dan een paar oude pakhuizen en veel Louis Armstrong. Toen we net de foto's van een funeral march bekeken, hoorden we het langzame, kalme ritme van zo'n mars: in het stille, koele museum gaf dat een serene sfeer.

Oude Jazz op straat in New Orleans

We hadden kaartjes voor John Mayall die in The House of Blues zou optreden. Een dubbele highlight: House of Blues stond op mijn lijstje, alleen al om het sympathieke idee van Dan Aykroyd alias Elwood Blues van de legendarische Blues Brothers, om in The House of Blues allerlei onbekende oudere bluesers en andere rootsmuzikanten in het zonnetje te zetten.

The Blues Brothers zijn trouwens nog steeds erg populair in de States, hoewel Jake Blues, alias John Belushi, al sinds 1982 dood is. We zagen in New Orleans, Memphis en vooral Chicago overal affiches, ansicht-

kaarten en levensgrote beelden van de twee komieken.

Daarnaast is Mayall een van de bluesgoeroes van Engeland. Hij is samen met wijlen Alexis Korner verantwoordelijk voor de Britse Bluesboom van de jaren zestig, die met terugwerkende kracht de originele Amerikaanse bluesers weer voor het voetlicht haalde. Het was ooit begonnen met de country bluesers in de Mississippi Delta die de Blues via Memphis naar Chicago brachten. Daar bloeide de urban blues in de fifties maar lag ze helemaal op haar gat toen aartsvaders Mayall en Korner in de sixties de jonge bleekscheetjes in Engeland als The Yardbirds met Beck, Page en Clapton, The Stones met Richards en Jones, Fleetwood Mac met Green en Spencer lieten kennismaken met de roots van hun muziek, waarna die jongetjes op hun beurt de Amerikanen vertelden wat voor goud ze ongebruikt in hun achtertuin hadden liggen.

Daarna konden Waters, Hooker, Wolf en al die anderen weer platen maken en op toernee gaan, vaak naar Europa, waar de Blues meer aanhang kende dan in hun geboorteland. Maar langzamerhand ging men in de USA ook beseffen dat dit de echte Amerikaanse muziek was, en de jonge blanke musici Bloomfield, Winter, Raitt en Cooder omarmden oude Bluesers Son House, Fred McDowell en vooral Robert Johnson, wiens 29 opnamen voor de grote doorbraak in het thuisland van de Blues zorgde. Inmiddels zijn we toe aan de zoveelste bluesrevival, en ook de staten waar we doorheen reden krijgen oog en oor voor deze muziekcultuur.

Uiteindelijk is Mayall medeverantwoordelijk voor deze reis en kwam het prachtig uit dat hij net in The House of Blues speelde. Het is een oud pakhuys, helemaal verbouwd tot pseudo juke-joint met veel Afrikaanse schilderijen op de muur en het bordje 'We

are not responsible for losing your wife, husband or friend.' Een relatief kleine zaal met een niet zo groot podium, en balkons waar je kunt eten.

Mayall als voorprogramma voor een band van niks

Oude John, inmiddels 67, wiens eerste single overigens Mr. James heet, drie keer raden wie hij daarmee bedoelde, had in het begin wat moeite het tempo van zijn jonge maatjes te volgen. Zij kregen alle ruimte van opa Mayall, net zoals Clapton, Bruce, Green en Taylor vroeger in The Bluesbreakers hun gang konden gaan. De dikke Texaanse sologitarist hanteerde regelmatig gierend en scheurend de bottleneck, de bassist mocht zelfs soleren en de twee vochten net zo'n gitaarduel uit als die in de film Crossroads en als de legendarische muzikale tweegevechten tussen bijvoorbeeld BB en Albert King. Toen Mayall aan zijn enige twee hitjes Hard Road en Room to Move toekwam, ging het dak eraf. De witte veertigers en vijftigers swingden voor zover hun artritis dat nog toeliet. De hoofdact, want Old John was slechts het voorprogramma, was ene Delbert McClinton: puur niks: net geen blues, net geen soul, maar iets vaags er tussenin, wegwezen.

Na een bezoek aan het chique Garden District reden we met het antieke trammetje over Louisiana Street waar we op de hoek met Carrolton Avenue uitstapten. We liepen

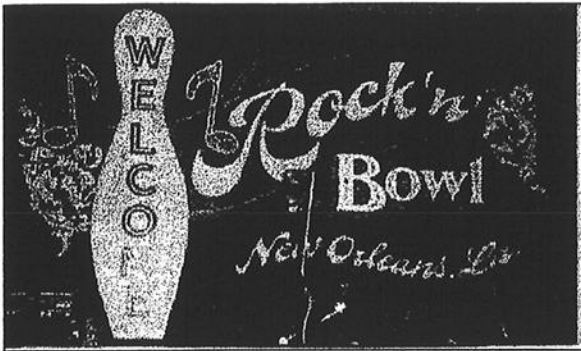
de levee op, de dijk die de stad beschermt tegen het water van de Mississippi River. Levee betekent voor mij sinds het lezen van Alan Lomax' The Land Where The Blues Began slavenarbeid, mules, beenamputaties als straf voor desertie, geweld en troost in bluesmuziek.

We gingen op weg naar Carrolton Avenue nummer 4431. We waren nog niet echt gewend aan de Amerikaanse afstanden, het was een beste tippel. De buurt werd steeds unheimischer en vlak nadat we onder de Jefferson Highway waren doorgelopen, achteraf een regelrechte zelfmoordtocht, zagen we links een van god en alleman verlaten industrieterrein met wat onduidelijke winkels en de Mid City Rock'n Bowl, dat ons was aangeraden als curiositeit.

We aten wat in een Wimpy ernaast, waar we overvallen werden door de volstrekte uitzichtloosheid van het zwarte personeel en publiek. Dode ogen in een desolate Hopperlocatie onder kil TL-licht. We keken uit het raam en zagen een zwarte familie bij de bushalte naast de highway de bus instappen. Met een routineus gebaar gaf de nauwelijks 9-jarige zoon zijn kaartje vanuit de bus door het raam aan zijn kleine broertje, die ermee instapte. Een ingestudeerd automatisme, dat voor pa en ma ook volstrekt normaal was. Dit was onze eerste stevige confrontatie met de wanhopige situatie waarin de zwarten zich hier bevinden. We konden er niet tegen en vluchtten naar de Rock'n Bowl.

Het café beneden was gereserveerd voor een schoolreünie van de Class of 1976, je zag de films weer voor je. Dezelfde geforceerde sfeer, dezelfde displaced persons. Gauw naar boven, waar een gewone bowlingbaan was met twaalf banen, alles in pink en blue geverfd, ook rechtstreeks uit een Amerikaanse highschoolfilm, met links de bar inclusief televisie en rechts een podium met een

dansvloer. Weird. Veel vrouwelijk gegil bij een strike, publiek: wit, toeristen: twee, uit Nederland.

Bowlen en muziek: wat een combinatie

Om tien uur kwamen The Iguanas, een Los Lobos-achtige band met blazers, goede vocalen, leuk. Maar onderwijl ging het bowlen gewoon door, met gegil en al. Live muziek is hier veel meer een normaal onderdeel van het uitgaan, en veel minder het concertachtig-

ge sfeertje dat je in Nederland ziet: men lult, eet, drinkt en bowlt gewoon door, welke beroemdheid er ook op het podium staat.

Om muziek te horen in New Orleans hoef je niet echt te zoeken: vanuit alle souvenirshops op Decatur Street, de boulevard die langs de Mississippi River loopt, hoor je de prachtigste zydecomuziek, ook de enige reden om langer dan één seconde voor zo'n zaakje te blijven staan. Als je aan de overkant in een van de openluchtcafeetjes gaat zitten, dan speelt daar altijd wel een jazz- of dixielandbandje When The Saints voor een footje in de bucket. Zelfs de poppenspeler bij de Mississippi River vertoonde zijn kunsten met bluesers en jazzers als marionetten: Het is echt waar. New Orleans swingt.

2. St. Martinville

In het diepe zuiden van Louisiana ligt St. Martinville, Le Petit Paris d'Amerique volgens de brochures. Dat is overdreven, maar het is wel een schattig dorpje, in meerdere opzichten. In tegenstelling tot de meeste plaatsen in de USA, waar een aantal wegen elkaar lukraak kruist en waar de winkels en restaurants zich langs die highways in zogenaamde malls bevinden, met de woonhuizen verspreid over de vele landelijke ruimte, heeft St. Martinville een echte Town Square met een kerkje en een romantische, 19^e-eeuwse Europese sfeer.

Dat is niet zo gek, want St. Martinville ligt midden in het Cajungebied. De Cajuns zijn de afstammelingen van Franse kolonisten die zich rond 1600 vestigden rond Nova Scotia in Canada. De Franse pioniers noemden hun nieuwe woonplek Acadië, omdat het er zo paradijselijk was. De naam cajun is een latere verbastering van Acadië. Beurtelings viel het onder Engeland en Frankrijk, maar het Franse karakter bleef gehandhaafd, mede door de gesoleerde ligging. In 1713 kwam Acadië definitief onder Engelse vlag.

De Acadians weigerden de eed van trouw aan de Britse vlag af te leggen en tegen de Fransen te vechten, waarmee Engeland in koloniaal gevecht was. Om het nog Franse Quebec te beschermen liet de koning van Frankrijk in Nova Scotia een fort aanleggen, Fort Louisbourg. Uit een archief daterend van 20 januari 1936 duikt opeens de naam van Fr. Lawant op als lid van de Baptisten-gemeente in Fort Louisbourg! Deze strijd duurde tot 1755, toen de Engelsen de 10.000 Acadiërs uit hun paradijsje deporteerden. 3000 van hen kwamen uiteindelijk terecht in Zuid-Louisiana, dat inmiddels door Frankrijk was gekoloniseerd.

Daar bouwden de Acadians een nieuw agrarisch bestaan op. Ze behielden de gewoonten die ze in Nova Scotia hadden ontwikkeld. De tradities op het gebied van eten, taal en muziek noemen we de Cajuncultuur.

*And the soul of the maiden, between the stars
and the fire-flies,
Wandered alone, and she cried, -"O Gabriel! O
my beloved!
Art thou so near unto me, and yet I cannot be-
hold thee?
Art thou so near unto me, and yet thy voice does
not reach me?
Ah! how often thy feet have trod this path to the
prairie!
Ah! how often thine eyes have looked on the
woodlands around me!
Ah! how often beneath this oak, returning from
labour,
Thou hast lain down to rest, and to dream of me
in thy slumbers!
When shall these eyes behold, these arms be
folded about thee?
Loud and sudden and near the note of a whip-
poorwill sounded
Like a flute in the woods; and anon, through the
neighbouring thickets,
Farther and farther away it floated and drop-
ped into silence.
"Patience!" whispered the oaks from oracular
caverns of darkness;
And, from the moonlit meadow, a sigh respon-
ded, "Tomorrow!"*

Fragment uit H.W. Longfellow's Evangeline

Lafayette is de centrale plaats in het Cajungebied, en St. Martinville ligt daar vlak onder. Daar draait alles om Evangeline, de dame die in het gedicht van Longfellow jaren wachtte op haar geliefde Gabriel. Het gedicht is ook een schets van de geschiedenis van de Acadians. Naast de kerk staat een monument van de heldin en aan de rivier de Bayou Teche is een parkje ingericht met The

Evangeline Oak, waaronder zij op haar lover zat te wachten, jaar in, jaar uit.

Evangeline Monument

Statue of Evangeline,
the Acadian heroine
immortalized by Longfellow

Perpetual Adoration Garden
& Historic Cemetery

St. Martin de Tours
Church Square

Always open

De zielige Evangeline, waiting for the man

Longfellow legde de link naar de geschiedenis van de Acadians en ongeveer anderhalf eeuw later legde Robbie Robertson van The Band verband met de speelhuizen op de Mississippi River. Zijn nummer Evangeline maakt deel uit van de studiosequence in de afscheidsfilm The Last Waltz. Emmylou Harris zingt en speelt de trieste dame zelf. Hier is de geliefde geen soldaat, maar een gambling man. Robertson verwijst met de term 'Maritimes' naar Franse de koloniën in o.a.. Nova Scotia, het ons bekende Acadië.

*She stands on the banks of the mighty Mississippi
Alone in the pale moonlight
Waiting for a man, a riverboat gambler
Said that he'd return tonight*

*Evangeline, Evangeline
Curses the soul of the Mississippi queen
That pulled her man away.*

*Bayou Sam, from the South Lousianne
Had gambling in his veins
Evangeline, from the Maritimes
Was slowly going insane*

Fragment uit Robbie Robertsons Evangeline

Louisiana is vergeven van de verwijzingen naar de Amerikaanse Burgeroorlog, waarover de oorspronkelijk Canadese Band van Robbie Robertson het wereldnummer The

Night They Drove Old Dixie Down maakten. Dixie staat voor de Zuidelijke Staten, zo leerden we later van de bijzonder aardige gidsen in een Gone With The Wind plantagehuis in het noorden van Louisiana aan St. Joseph's Lake bij de Mississippi River.

Na bezoeken aan de highschool en Oliviers Plantation streken we neer op een bankje in het parkje van Evangeline om aan de oever van de rivier onder de bedoelde eik een broodje te eten. Even verderop onder de bomen zaten twee oude mannetjes met grote hoeden op. Eentje had een accordeon voor zich staan. De dienstdoende zwarte agent, die toch niets te doen had, zat met ze te praten. Ze deden mij denken aan de Romero Brothers, twee bejaarde cajunmuzikanten die optraden in de prachtige documentaire Mississippi, River of Song, die een paar weken eerder op enkele zondagmiddagen op Nederland 3 was vertoond. Even kijken.

'Good afternoon, we are teachers from Holland, may we ask you a question? Are you The Romero Brothers?'

'Yes guys. Dit is mijn broer Ophe en ik ben Lennis.'

'Ik heb u in Nederland op de televisie gezien in een documentaire over de muziek van de Mississippi River, kan dat?'

'Oh, maar we zijn wel vaker op de tv geweest hoor! Ze hebben met ons reclamespotjes gemaakt, daar kwamen ze helemaal voor naar St. Martinville!'

Lennis deed het woord en was duidelijk de baas. Broertje Ophe, met hazenlip was gekleed in een soort stadswachtuniform en bevestigde met knikjes en korte zinnnetjes het verhaal van grote broer Lennis.

'Woont u hier in St. Martinville?'

'Ja hoor, even verderop, vlak naast Town Square, we zijn hier geboren en getogen, meneer, en nooit weggeweest. Vroeger waren we farmer, maar daar zijn we mee gestopt. Nooit getrouwd, want dat gaat niet hè,

samen met de muziek. En nu zitten we hier elke dag muziek te maken.'

Lennis zong en bespeelde de accordeon en Ophe vormde in zijn eentje de ritmesectie door enthousiast op een triangel te slaan.

'Nee, in Europa zijn we nog nooit geweest, we spelen meestal op festivals hier in de buurt. We spelen dan meestal wat harde muziek, dat willen de jongeren, daar kunnen ze lekker op dansen. Daarom heb ik ook een versterker op mijn accordeon. Maar we vinden akoestisch spelen mooier, dat is meer zoals het hoort, zoals we het al zestig jaar doen. Zullen we even wat spelen?'

Uiteraard begonnen ze met Jambalaya, leuk voor de toeristen nietwaar? Het grappige was dat twintig meter verderop busladingen toeristen rondliepen van de ene highlight naar de andere, maar dat ze niet in de buurt kwamen van deze historische plek met deze pure rootsmuziek. Nee, wij vormden het enige publiek naast Evangelines Oak, onder de bomen, aan de Bayou Teche: romantischer kon het niet.

Toen Jambalaya was afgelopen vertelde ik dat ik het nummer ook in andere uitvoeringen kende, van Linda Ronstadt en Emmylou Harris.

'Oh ja, maar de grote man van Jambalaya is Hank Williams, die is er stinkend rijk mee geworden! Hij heeft de tekst zelfs op zijn grafsteen staan! Maar meneer, hij is er dan wel rijk mee geworden, maar oorspronkelijk was het een Frans lied.'

'Oh ja?'

'Ja, een heel oude Franstalige song, willen jullie het horen?'

Daar gingen ze weer, met de triangel en de trekzak. Het ritme en de intonatie van de Franse tekst paste veel beter bij de springerige muziek, het swingde als een gek. We waren helemaal sprakeloos van de energie

en het enthousiasme van de bejaarde brothers. Ja, deze versie was 110 maal beter dan de Engelse: we konden ze alleen maar groot gelijk geven.

Het oorspronkelijke Franse nummer, dat Grand Texas of L'Anse Couche-Couche moest heten had de volgende tekst:

*Tu m'as quitté pour t'en aller au grand Texas,
Pour t'en aller au si loin avec un autre.
Criminelle, comment tu crois moi peux faire
?Tu m'as quitté pour t'en aller au grand Texas.
Tu m'as quitté pour t'en aller,
T'en aller au si loin avec un autre.
Criminelle, comment tu crois moi peux faire
?Tu m'as quitté pour t'en aller au grand Texas*

Maar onze bejaarde muzikanten bleven in hun Franse versie veel dichterbij de Engelse: het heette ook Jambalaya, en het ging ook over gumbo enz. Hadden ze de Engelse versie weer terugvertaald naar het Engels? Ja, dat had ene Aldus Roger gedaan, een bekende Cajun-accordeonist, waarmee de cirkel weer rond was. A Cajun song inspiring a country song inspiring a Cajun song!

Jambalaya

*goodbye joe jai pour allez, mi-o-ma-y-o
jai pour allez moi tout seul
sur le bayou
ma yvonne, la plus jolie
sur le bayou
tonnerre mecrase
un va avoir un bon temp
sur le bayou*

*jambalaya, des tartes decreuvisse, file gombo
par a soir moi jva allez voir
ma chere ami-o
jouer lguitar, boire de la jogue(cruche)
et fair de la musique
tomnnerre mecrase
un va avoir un bon temp
de sur le bayou*

‘En wat is nu precies het verschil tussen cajun- en zydecomuziek?’

‘Well guys, cajun wordt door blanken gespeeld en zydeco door zwarten en is wat zwaarder, wat meer blues. Maar weet je wel waar het woord zydeco vandaan komt?’

‘Geen idee.’

‘Nou, een zwarte zanger was ’s ochtends bezig een liedje te maken maar hij kon geen goede titel vinden. Zijn moeder maakte voor hem als ontbijt snap beans, een gerecht met sperziebonen. In de volksmond heette dat zydeco, dus noemde hij het nummer zo. Dat werd later de naam van de muziekstijl.’

Zou dat Clifton Chenier geweest zijn, die ooit het nummer Zydeco Sont Pas Sale opnam, in het Engels Snap Beans Not Salty? Een andere versie van de oorsprong van de term 'zydeco' is van Raymon Francis die schrijft dat Chenier in de buurt van Lafayette het nummer Les Haricots Sont Pas Sales speelde. Een journalist verstond 'Les Haricots' als 'Le Zydeco' en legde de link naar de muziekstijl van die naam.

‘Kent u Clifton Chenier, die was in Europa een tijd geleden erg populair.’

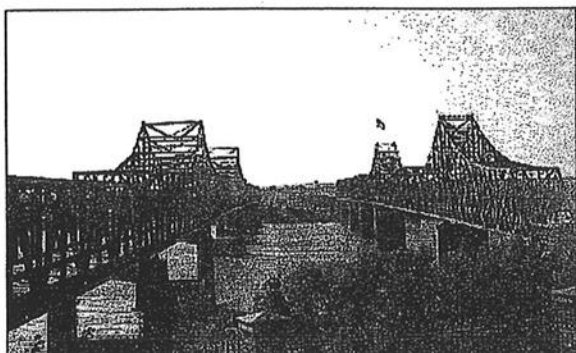
‘Oh, Clifton Chenier, he’s the King of Zydeco! Wacht maar, dan spelen we een nummer van hem.’

Ophe nam de triangel en daar gingen ze weer. Wat een heerlijk stel, en vergis je niet, het was behoorlijk wat ze speelden, niks niet zeurderig of zo, nee het spatte eruit. We deponeerden wat dollars in de sigarendoos en verlieten het paradijsje onder de bomen, daar aan de Bayou Techerivier.

Ophe op triangel begeleidt solist Lennis

3. Bentonina

De bruggen over de Mississippi River

Over de immense brug over de Mississippi River kwamen we via Vicksburg in Mississippi, The Land Where The Blues Began. Die plaatsnamen! Ik kende ze uit de boeken die ik over Ze Bluez had gelezen en nu reed ik zelf langs al die historische plekken: Vicksburg, Natchez, Jackson, Yazoo City, Canton, Lexington, Belzoni, Greenville, Greenwood, Cleveland, Tutwiler, Indianola, Holly Springs, Clarksdale, Hazlehurst, Rolling Fork, Helena (ligt geografisch in Arkansas, maar cultureel en zeker muzikaal in Mississippi), Itta Bena, Morgan City, Ebenezer, Tunica, Friars Point, Rosedale, allemaal in de Mississippi Delta, het was echt thuis komen.

Het is plat land, zoals de Belgen zouden zeggen en doet soms wat denken aan de Flevopolder, alleen dan veel uitgestrekter en droger: weinig groen, stoffig, precies zoals ik het me had voorgesteld. We zagen overal waterbassins, waarvan we dachten dat het óf kantoenvelden waren, óf rijstvelden, óf iets met vis, we kwamen er niet uit. Buiten de steden wonen de mensen, net als in Louisiana, in aftandse caravans en afgebladderde houten mobile homes, wat een enorme armoede. We waren echt onder de indruk van het lage levenspeil hier, het leek soms wel de Derde Wereld. Er leek ook niemand aan

het werk te zijn, maar ze droegen het allemaal met een brede smile op hun gezicht, en wisten van gekkigheid niet wat ze allemaal moesten doen om het de twee teachers from Holland naar de zin te maken. Wat een accessible people! Het was, zoals de dame later in Oxford zo mooi formuleerde, 'het armste deel van de armste staat van het rijkste land van de wereld', maar de mensen straalden een ingehouden levensvreugde uit, onvoorstelbaar.

Ons aller Cuby, Harry Muskee, heeft jaren geleden ook een muziekreis naar de zuidelijke staten van de USA gemaakt. Hij hield daarover een prachtige lezing met lichtbeelden in de Oosterpoort. Hij verwoordde onze gevoelens kortgeleden goed in het blad van de SP:

Mississippi heeft me erg aangegrepen. De oude bluesmuziek leeft er niet meer, maar wat je ziet is pas echt treurig. Het is echt blues all around. De mensen zijn er zó arm, het is echt niet te geloven. Als je daar in plaatsen op het platteland komt waar 90 procent van de bevolking zwart is weet je niet wat je ziet. De slavernij is dan wel afgeschaft, maar de negerbevolking zit nog steeds in dezelfde situatie als destijds op de plantages. En ze blijven erin; ze hebben geen uitzicht. Die mensen zijn superarm en er verandert niks

Want ik vind dat in een land dat zich het rijkste en machtigste land ter wereld noemt zulke Derde Wereld-toestanden niet mogen voorkomen. Het is een politieke kwestie. Ze laten de negerbevolking in Mississippi aan haar lot over, terwijl ze zichzelf enorm aan die mensen hebben zitten verrijken. Het is schandalig!

Wij hadden de ervaring dat de blues wel weer als cultureel erfgoed in de belangstelling kwam, maar Cuby's verontwaardiging over de omstandigheden waarin de zwarten daar leven delen we volkomen.

In het vermeende centrum van Yazoo City schoten we een zwarte, geheel in spijker-goed geklede man aan met de vraag waar we ergens konden lunchen. We waren nog steeds niet gewend aan de infrastructuur van de Amerikaanse steden: niks geen restaurants in het Business District, nee, aan de highway moet je zijn. Onze informant krabde zich eens achter het oor en kreeg toen aan de overkant van het kruispunt een rijzige neger in het oog, die net City Hall verliet. 'He, Mayor, these two guys from Holland want some lunch, can you help them?'

We werden allerhartelijkst verwelkomd door Warell Leach, de eerste zwarte burgemeester van Yazoo City, een trotse neger, zoals we ze zeer sporadisch vaker zouden tegenkomen. Hij liet ons kennis maken met alle medewerkers in City Hall, eerst op de stoep, waar net een paar collega's op pad gingen voor de lunchpauze. Onder hen was een oudere zwarte dame, type Mamie, het archetypische uit films: dik, gemoedelijk, brede grijns en superenthousiast.

'Oh, jullie zoeken de Blues? Maar dan moet je naar Bentonia gaan, is maar twintig mijl verderop. Ik kom daar vandaan en daar vind je de echte blues! Je moet bij Jimmy Holmes zijn in het Blue Front Cafe, die weet echt alles van de Bentoniablues van Skip James en Jack Owens!'

Ze rebbelde maar door, de anderen werden ongeduldig en tactisch maakte de Mayor een einde aan haar verhaal.

Aan de hand van Mr. Leach bezichtigden we City Hall en werden officieel aan iedereen voorgesteld. Een van hen vertrok binnenkort weer naar Nederland. De secretaresse niet, die vond het eng om over water te vliegen. We kregen relatiegeschenken waaronder een pin met de prachtige tekst Yazoo City, Gateway to the Delta, een, naar later zou blijken, zeer symbolische tekst. Er heerste een

zeer open sfeer in City Hall, geen spoor van onderdanigheid tegenover Mr. Leach toe en van zijn kant geen spoor van autoriteit, echt heel relaxed. Dat er blanke en zwarte medewerkers waren, dat merkte je niet. Dat vonden we opvallend in Mississippi: blank en zwart gaan echt als gelijken met elkaar om, althans op de plekken waar wij kwamen.

De Mayor moest en zou ons naar het Tourist Travel Center brengen, waar ook een tent was waar we konden lunchen. Toen we City Hall verlieten stopte er net een pick up truck met een vrolijke neger voorin.

'Hé Mayor, how you're doing?'

'Heel goed, dit zijn twee teachers uit Holland, ik laat ze even de stad zien. Ze gaan misschien straks ook naar Bentonia, naar het Blue Travel Cafe!'

'Te gek! Ik kom ook uit Bentonia en Jimmy Holmes is mijn gitaarcoach, doe hem de groeten! Veel plezier!'

Ad en Mayor Warell Leach

In de officiële burgemeesterwagen vervoerde Mayor Warell Leach ons keurig naar de parkeerplaats waar onze rode Oldsmobile stond. Even later reden wij achter hem aan. Hij had klaarblijkelijk alle tijd, want we kregen een uitgebreide toeristische toer door de betere wijken van Yazoo City. Hij zette ons af bij het VVV, gelegen in een mall aan de highway. Dat was tussen de middag dicht, maar we konden eerst wel even eten. 'Hoe groot is Yazoo City, Mayor?'

'Er leven hier 12.000 inwoners. Ik heb je nu de mooie buurten laten zien, maar eerlijk gezegd is er ook veel armoede en werkloosheid hier. We zijn druk bezig met allerlei plannen, maar ja, het geld hè? Het is een arm land hier hoor.'

We maakten een te donker fotootje, we kregen zijn visitekaartje met e-mailadres en namen afscheid van onze uiterst sympathieke gastheer. En waar had hij ons heengebracht? Naar McDonalds. De eerste en laatste keer dat we tijdens onze reis van deze junkfoodketen gebruik maakten.

Het Tourist Travel Center ging weer open, en ook daar werden we allervriendelijkst ontvangen. Er hing een prachtige zwartwitfoto van The Blue Travel Cafe, daar moesten we straks maar even heen. We bleken de eerste twee buitenlandse toeristen van het jaar 2000 te zijn, vorig jaar waren er wel vijf geweest! Dan zaten ze nu goed, in april al twee! We kregen nog wat folders en cadeautjes mee en gingen op weg naar Bentonina, de local tip van Mamie volgend.

Op weg van Yazoo City naar The Blue Travel Cafe in Bentonina zit je echt in het diepste van de Mississippi Delta: het is kaal, het is ruim, af en toe een stakerige reusachtige sproei-installatie op de velden, echt van god en alleman verlaten. Hier liepen ze vroeger, de oorspronkelijke bluesers, op weg van hun plantage naar de juke joints, de schuurtjes waar ze 's zaterdagavonds met hun muziek wat geld verdienden, dat ze meteen omzetten in moonshine, de supersterke liquer waar ze bezopen van werden, zodat ze er daarna met de vrouw van een ander vandoorgingen, die hen dan met zijn revolver neerschoot of met zijn Bowiemes neerstak. Ik wilde graag een keer zo'n tent bezoeken, maar voelde me er niet helemaal senang over: zou het wel vertrouwd zijn, zo 's avonds in het donker? En

kon ik Ad wel zover krijgen dat hij met me meeging naar zo'n obscure buurt?

The Blue Travel Cafe bleek een regelrechte juke joint te zijn en was toen we 's middags om drie uur kwamen al open. Jimmy Holmes, de zwarte uitbater, werkte overdag op een school als technisch medewerker en kon na schooltijd zijn vervallen tent opengooien. Op de porch ervoor zaten een paar negers al lekker van de zon te genieten en van de treinen die om de drie uur langskwam. Het was across the tracks, de aloude scheiding tussen de betere blanke wijken en de armoedige buurten van de negers. Ad had enige aarzeling om naar binnen te gaan, het was echt een onheilspellend donker gat achter de relaxte negers die achterover geleund op hun stoeltjes op twee poten balancerend een biertje zaten te drinken.

Juke joint in de Delta

De stoute schoenen aangetrokken en erop af. 'Goedemiddag, we zoeken Mister Jimmy Holmes.'

Meteen stond een oudere bebrilde neger in gestreept shirt op en begeleidde ons naar binnen, het donkere hol in. Wat een zootje. Het was, zoals Ad zei, alsof je tientallen jaren terug in de tijd stapte: afgebladderde muren met foto's van bluesers, een vervallen potkachel, een houten vloer die zijn beste tijd ook had gehad en een geïmproviseerde bar. Er was duidelijk al in tien jaar niet schoongemaakt. Het was helemaal het sfeertje waar je je de ruige zaterdagavonden zo kon voorstellen.

'Well guys, what do you want to know?'
'Nou, we willen wat weten over de Blues.'
'En wat wil je daarvan weten?'
'Alles.'

'Well, you know, Robert Johnson, Elmore James, Muddy Waters, zij waren de grondleggers, zij hebben de fundamenteen gelegd waarop BB King en al die anderen voortgebouwd hebben. Maar die grondleggers zijn nu bijna allemaal vergeten. It's a shame.'

Dat sprak ons wel aan, deze theorie.

'Speelt u zelf ook?'

'Well, niet voor geld, ik treed niet op, maar ik speel om de jongeren de blues te leren, om de blues door te geven en te bewaren.'

Dit was voor ons het eerste signaal dat Ze Blues hier, in de Delta, geen entertainment is, maar cultural heritage, cultureel erfgoed.

'Kent u Elmore James en Dust My Broom?'

'Natuurlijk, maar weet je wel dat hij dat nummer vier keer heeft opgenomen?'

'Ja, dat weet ik.'

'En welke versie vind je dan de beste?'

'Nou, die van '59 natuurlijk!'

Mr. Holmes gaf me spontaan een hand:

'That's right, my son!'

Toen was het ijs helemaal gebroken.

The teacher and the pupil

Hij liep naar het hoekje van de schuur dat het podium moest zijn en pakte een van de gitaren die daar klaar stonden.

'Heb je een gitaar in de auto? Dan kan ik je de blues leren spelen.'

'Nee, ik speel niet, maar ik denk er wel over om het te gaan leren. Hoe moet je de snaren stemmen om met een bottleneck te spelen?'

'Well, in de Open G-stemming kun je gemakkelijk met de slide spelen.'

Jimmy Holmes plugde zijn gitaar in en begon te stemmen en te pielen. Daar kwam de Blues. Hij haalde ergens een roestige slide vandaan gehaald en door de shabby ruimte klonk een rudimentaire versie van Dust My Broom

'Kijk, het gaat hierom: If you're afraid to ruin the blues, think of these words: Gold will never be silver, and silver will never be gold. You can't spoil it, you can boil it, you can cook it, you can bake it, but it remains the same: the blues.'

De maatjes van de porch kwamen nu ook binnen en begonnen mee te pielen: een jonge neger was linkshandig maar dat was geen probleem, gewoon een kwestie van de gitaar omdraaien. De oude uitgemergelde, grijs besikte Samuel L. Jackson-look-a-like basist, compleet met baseballcap, biertje in de hand, vertelde dat hij John Lee Hooker nog had gekend en met BB King had gespeeld.

Het was een bijzonder sfeertje daar in die juke joint, naast de spoorlijn, aan het einde van de middag. Tegen zessen verlieten we het historische pandje. De blanke redneck-hillbilly-sheriff, zo weggelopen uit een film, kwam even buurten en met een 'Drive safely, guys!' werden we door hem en onze gastheer uitgezwaaid.

Eén dag in Mississippi, en dan al in een juke joint beland, en hoe. Ons tweede privé-concert in drie dagen, ongelooflijk. We hadden nog wel een paar festivals ingepland, maar afgezien van de logistiek, hadden we ook geen behoefte meer aan mensenmassa's. Dit was veel persoonlijker en echte deep, deep blues.

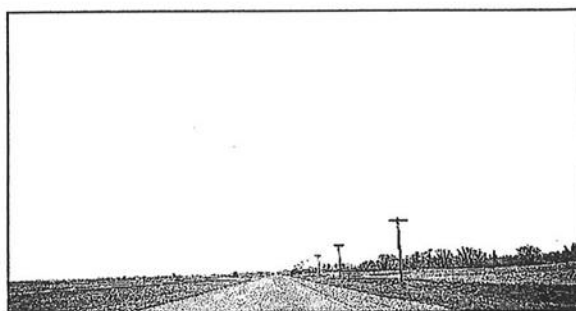
4. Jackson

In een krantje hadden we gezien dat Eddie Cusic zaterdagavond in de bekende bluesclub Hal & Mals zou optreden, en Jimmy Holmes raadde ons aan daarheen te gaan: Eddie was nog een echte oude Blueser. Hij zou als opwarmer fungeren voor Super Chikan Johnson. Daar was Mr. Holmes minder over te spreken, poppy vond hij dat, maar Cusic moesten we zeker zien. Op naar Jackson. Een tip: Ga nooit overdag naar Jackson, en zeker niet op zaterdag. Het is echt helemaal niks, je kunt er je auto niet kwijt, wat heel raar is, want wat hebben al die mensen daar te zoeken? Een Visitor Centre is er niet, er staan alleen maar kerken en overheidsgebouwen, en alleen in de buitenwijk van de universiteit staat iets wat op een redelijk normaal centrumpje lijkt, en dan nog.

We belandden na veel heen-en-weer en achteruit rijden in een of ander Agrarisch Museum, een soort Orvelte in het groot, met oude karren en ander boerengedoe. Daar zou een kaart van Jackson e.o. te krijgen zijn. Onder begeleiding van een belachelijk strijkorkestje kregen we een plattegrond. Maar veel interessanter was de Delta Blues Map aan de muur, een kaart van Mississippi, waarop de geboorteplekken van al die oude Bluesers waren aangegeven.

We hadden die Map al eerder gezien, in Vicksburg, in de Biscuit Company, een bluescafé waar we voor het eerst gumbosoep aten. Ik had in mijn hoofd dat Elmore James in Richland, Holmes County, Mississippi was geboren, maar hij stond niet op die Delta Blues Map. Nu keek ik nog een keer en verdomd, Elmore James bleek er wel op te staan! Richland, vlak ten zuiden van Jackson. Omdat we zolang mogelijk uit Shitson zelf wilden wegblijven, in afwach-

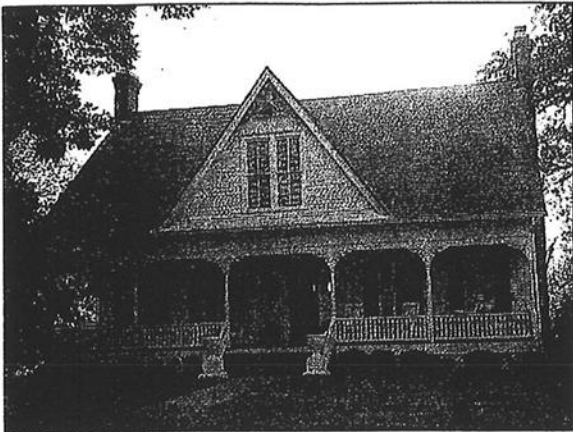
ting van het concert, besloten we de tijd te doden door op zoek te gaan naar de plantage, of wat ervan over was, waar Elmo zou zijn geboren. Op naar de country. Eenmaal op het platteland was alle leed weer geleden, we genoten van de ruimte en de weidsheid van het landschap, en de mensen waren plotsklaps ook weer aardig.

De Delta: plat, weids, kaal

Bij het benzinestation wist de dienstdoende dame niet waar we het over hadden, Elmore James? Nooit van gehoord. Maar ze sloofde zich wel uit om ons te helpen. Een klant zei dat we de politie moesten vragen, en toen we buiten even een shagje stonden te roken, stuurde ze een local tunnelbouwer op ons af, die wist het vast wel. Hij veerde op toen we vertelden dat we in New Orleans waren geweest. Njorliens, zo moest je dat uitspreken, zei hij, en Bourbon Street was voor hem de hemel op aarde. Dat konden we gezien zijn Hells Angelachtige voorkomen wel begrijpen.

Hij verwees ons naar de Old Highway 49 en via een rit door het rijke Richland en een stop bij de zoveelste Baptist Church werden we door enkele locals naar het plantagehuis van Mr. and Mrs. Lester Spell geleid. Lester was per slot van rekening Commissioner van het Department of Agriculture and Commerce van de State of Mississippi, die zou het vast wel weten.

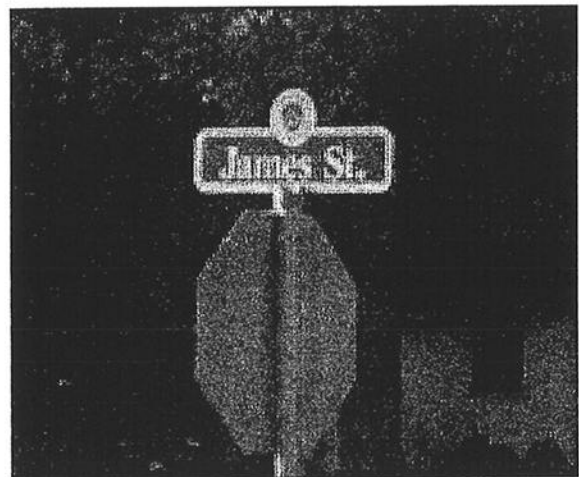
De geboorteplek van Elmore James?

We belandden in Baptist Hell. Mrs. Spell, met het allerzuinigste grefomondje van het westelijk halfgrond, bleef angstig in de half open, of beter half gesloten voordeur staan en had nog nooit van Elmore gehoord. Wel begon ze binnen twee minuten over het geloof. En passant werden nog even alle niet-blanken over de kling gejaagd: was het ons ook niet opgevallen dat alle motels door Aziaten werden beheerd? Ja, die nemen de hele boel over. Gelukkig wonen we hier lekker veilig buiten, maar in Jackson zelf, och die zwarten maken de hele boel kapot. Schoorvoetend werden we binnengelaten en op de gang vroeg ze ons uit over onze geloofsbeleving. Dat wij niet geloofden en niet naar de kerk gingen, was maar raar. Toen ze hoorde dat minimaal vijftig procent van de Nederlandse bevolking niet naar de kerk ging, had ze het helemaal niet meer.

Wij ook niet, maar op dat moment kwam godzijdank Lester Spell zelf thuis, en die was ondanks het embleem op zijn groene shirt van dat oubollige Drentse Klompenmuseum, wat toegankelijker. We werden binnengenoed en in de opkamer praatten we gezellig met hem over de verschillen tussen Nederland en Amerika, maar Elmore James, tsja geen idee. Hij belde met een vriend die het misschien wist, maar die was net weg. Ja, er was vroeger wel een plantage geweest, dit huis was er nog van over en het zou kun-

nen dat die James hier geboren was. Toen nam Truus de Mier het weer over en probeerde vooral Ad de kerk in te krijgen. Had-den we die mooie grote kerk in Jackson gezien? Daar was morgen om negen uur een geweldige dienst, we moesten echt komen.

Ad werd nu helemaal depressief en met een 'Misschien tot morgen', haastten we ons weg uit deze Bible Beltbuurt. We namen foto's van het huis, want we besloten dat dit de geboorteplaats van Elmore wel moest zijn, indachtig het citaat van Morpheus uit The Matrix, 'Bending the rules'.

Het sluitende bewijs: hier was Elmo geboren!

En toen we even verderop een James Street tegenkwamen was het zonneklaar: hier kwam Elmo oorspronkelijk vandaan! Hij was ongetwijfeld met ma Leola Brooks naar het noorden, naar Holmes Country getrokken, op zoek naar werk. Zijn echte vader was uiteraard al voor zijn geboorte van de aardbodem verdwenen. In Holmes County was Leola gaan hokken met Joe Willie James, en zo was Elmore aan zijn achternaam gekomen.

Na deze bijzondere blueshistorische ontdekking gingen we op weg naar Hal & Mals voor Eddie Cusic. Ik kreeg Ad zover om langs Farish Street te rijden, voor een fo-

toetje van het gebouw van Trumpet Records, waar Elmore in 1951 tegen zijn zin, althans volgens de legende, zijn allereerste Dust My Broom had opgenomen

Het gebouw van de eerste opname van DMB

Hal & Mals is volgens De Blues Lovers Guide de beste bluesclub van Jackson, en de enige plek om in deze dumptown te bezoeken. We konden er ook eten, en de waitress barstte in lachen uit toen we vertelden dat we toeristen waren. Toeristen in Jackson? Belachelijk! Wij konden het alleen maar met haar eens zijn. Naast het restaurant was een zaaltje in het grote pakhuis, waar niet veel aan gedaan was. Dat herkenden we nu wel: de blues werd hier gespeeld in uiterst eenvoudige settings, met onbewerkte stenen muren en veel kerstverlichting om de boel op te vrolijken en met de simpelste podia die je kunt bedenken.

Uit het plaatselijke blaadje

Het concert van Eddie Cusic en Super Chick Johnson vond plaats in het kader van It's Your Move, een culturele manifestatie, georganiseerd door the Mississippi Arts Commission. De hotemetoten van de Kunstcommissie die de manifestatie subsidieerde, aten eerst een hapje onder elkaar, een bezienswaardige verzameling foute mannen en vrouwen. Op één na waren ze allemaal wit en o zo begaan met die leuke oorspronkelijke blues, en die schattige Eddie Cusic, een 75-jarige supercoole Deltablueser, in stemmig groen pak en zwart t-shirt. Weer het aapjes-kijken-syndroom, maar misschien werden we daar te gevoelig voor. Aan de andere kant moeten de goedbedoelende dames en heren ook het voordeel van de twijfel hebben, want ze doen het allemaal om de traditionele kunstvormen van Mississippi te bewaren. Per saldo een goed zaak.

Cusic was goed in vorm en speelde fraaie interpretaties van klassiekers zoals Hoochie Coochie Man en Boom Boom, naast eigen, diep in de Bluestraditie gewortelde nummers. Hij zong verstaanbaarder dan hij sprak, want we konden de anekdotes die hij tussen de nummers door vertelde niet helemaal volgen. Wel dat hij halverwege even weg moest, 'to take a piss.' 'You get older, don't you?'

Een voorbeeld van een klassieke Deltablueser; geboren in de Delta, begonnen op de beroemde eensnarige gitaar, in de fifties in Greenville met een elektrische band gespeeld. Toen twintig jaar gestopt om zijn gezin te onderhouden, daarna weer spelen tot zijn pensioen in 1980. Nu speelt hij alleen nog solo, akoestisch, en zijn enige plaatopname I Want to Boogie kwam pas in 1998 uit. Een van de laatste levende links naar de Delta Blues Traditie en een genot om te horen en te zien.

Eddie Cusic, een van de laatste Deltabluesers

James Super Chikan Johnson vertegenwoordigt de huidige generatie van elektrische Bluesers, ook afkomstig uit de Delta. Geboren in 1951 en na een heftige loopbaan als taxi- en truckchauffeur nu een van de bekendere namen in het Clarksdale-circuit. Samen met zijn bandje, de Fighting Cocks, werd hij in 1998 genomineerd voor de Handy-Awards voor Beste Nieuwe Artiest. De waarschuwing van Jimmy Holmes uit het Blue Front Cafe bleek te kloppen. Na bluesklassiekers als Little Red Rooster, waarin hij zijn sologitaarkunde demonstreerde, begon hij over The King te praten, tot vreugde van het blanke publiek. Wij dachten, naïef als we waren, dat het over Muddy Waters ging, maar toen hij een Elvisnummer begon te spelen wisten we beter. De beentjes van de leden van de Arts Commission gingen spontaan van de vloer, voor ons een teken

om op te stappen. Maar Super Chikan en zijn Fighting Cocks, met Black Crowesraaf op de bassdrum en een volledig vergroeide bassist, revancheerden zich met een geweldige uitvoering van de slowblues Baby What You Want Me To Do, dat pikten we nog even mee.

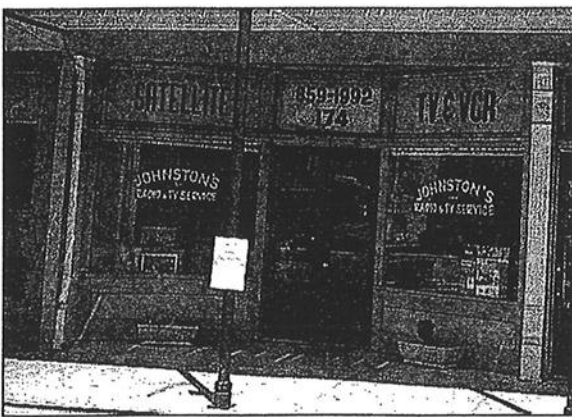
Die huidige generatie van Bluesers is de zoveelste: als we beginnen met de oorsprong, dan zouden Charlie Patton c.s. de eerste muzikale generatie vormen, Son House Willie Brown onder meer de tweede, Robert Johnson en tijdgenoten de derde, Elmore, Muddy Waters, The Wolf, en Sonny Boy Williamson e.a. de vierde die de blues elektrificeerde, de latere Chicagobluesers als Hutto, Hound Dog Taylor, BB King de vijfde, Luther Allison, Stevie Ray Vaughn e.d. de zesde en Super Chikan behoort dan tot de zevende generatie, muzikaal gezien dan.

Eerlijk is eerlijk, je hoort hier toch ook wel redelijk veel hoempapablues, waarin classics achteloos worden verkracht. Daarnaast zien we regelmatig gitaargefreak op de vierkante meter, met als doel het wereldrecord de meeste noten spelen binnen één seconde. We kwamen erachter dat voor ons de blues beter wordt gespeeld in langer aangehouden noten, zoals BB King het veel doet, en waarbij de slide goede diensten bewijst om het slepende effect te bereiken.

5. Holmes County

Een stralende zondag in Holmes County, middenin de Delta van Mississippi, op zoek naar Elmore James-landmarks. Een verademing na het kille, doodse Jackson. De eerste stop was Canton, waar Elmore regelmatig terugkwam als hij voor de zoveelste keer een hartaanval had, te veel succes kreeg of ruzie had met de vakbond. Uitgestorven, zondagochtendrust, iedereen in de kerk, maar het plein rond City Hall met Spaanse balkons en galerijen leek op een filmdecor uit de jaren dertig.

Hier worden nog steeds films opgenomen zoals *Time to Kill*, naar het boek van John Grisham, dat hier speelt. Maar van Elmore James had niemand, van de bloemist tot de oude dorpsgek, ooit gehoord. We liepen wel tegen een radio/tv-reparatiezaak aan: zou hij daar met zijn zwager Robert Earl Johnson hebben gewerkt? Rondgewandeld in de serene rust van het liefvallige plaatsje, foto's gemaakt, rust in de kop.

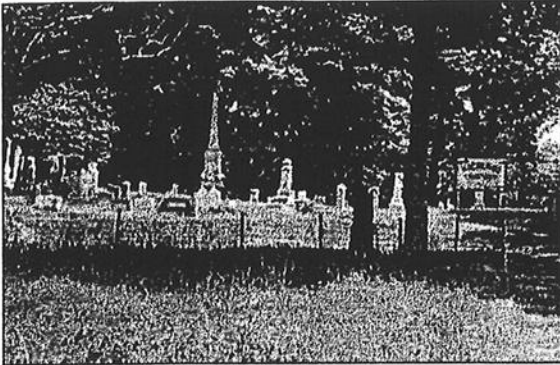
De radiozaak waar Elmore misschien werkte

Het landschap werd, hoe dieper we de Delta inreden steeds platter en verlatener, hier waren geen bossen meer te zien. We gingen op zoek naar het graf en het grafmonument van Elmore. De locatie was onduidelijk: volgens de sporadische literatuur die er over

hem bestaat ligt het in Durant, Mississippi, Ebenezer, New Port, maar de statiegids van Mississippi vermeldt: Elmore James, Memorial Marker, Ebenezer, Newhope M.B. Church Cemetery. We reden van Canton over Highway 14 naar Ebenezer en een wegwijzer gaf opeens aan dat we ook richting Richland gingen. Richland? Op de crossroads met Highway 17 stopten we even voor een shagje. Ik draaide me om en zag in de verte een graveyard met op een bordje ervoor de naam Richland. Wat was dat?

Ik wist dat Richland, Mississippi vaak als Elmo's geboorteplaats werd vermeld en soms Richland, Holmes County, Mississippi, maar had dat nooit op de kaart kunnen vinden. Gisteren hadden we in dat boerenmuseum toch duidelijk Richland bij Jackson als Elmo's geboorteplek op de Delta Blues Map gezien. Daarnaast hadden we toch het plantagehuis bezocht waar hij zou zijn geboren, en daar toch de straatnaam James Street gezien? Nu bleek er wel een Richland in Holmes County te liggen!

Aan de andere kant van Highway 14 stonden wat oude vervallen caravans en mobile homes, dat zou wel het huidige Richland zijn. Hier waren vroeger plantages geweest. Dus toch: Elmore was helemaal niet in Richland bij Jackson geboren, hij kwam hier vandaan, uit Holmes County, waar hij ook was getogen in de plaatsjes Lexington, Canton en Belzoni en waar hij waarschijnlijk ook was begraven, in Ebenezer. Met Ebenezer vlakbij konden we, zonder bending the rules, veilig aannemen dat dit de geboorteplek van Elmo was. Die jongens van de Delta Blues Map hadden het fout! Hier werd op deze mooie zondag middenin de Mississippi Delta de geschiedenis van de Blues herschreven!

De graveyard van Richland

Naar Ebenezer, nadat Ad door een paar wegwerkers was gevraagd of alles in orde was. Waarom was hij zomaar op dat kruispunt gestopt, had hij misschien pech met de auto? Nee, hoor, alles kits. Weer een bewijs van de gastvrijheid van de locals hier.

Het centrum, pardon, het kruispunt van Ebenezer bestaat uit één benzinestation, één kruidenier en twee woonhuizen. De plaats Ebenezer bestaat naast dit kruispunt uit verloren huizen en caravans aan de vier wegen die naar het kruispunt leiden en uit ontelbare kerken met elk een kerkhof. We probeerden Elmore's graf op twee ervan te vinden, zonder succes. We besloten het aan de kruidenier te vragen. De halfdove blanke eigenaar van de Grocery wist ook niet waar Elmo lag maar zou wel even iemand aanhouden die het misschien wel wist. Na twee minuten stak de grocer zijn hand op en er stopte meteen een pick-up-truck met een witte oudere meneer aan het stuur.

'Hey Bill, deze teachers from Holland zoeken het graf van een Elmore James. Heb jij daar wel eens van gehoord?'

'Elmore James?'

'Ja, een of andere zanger.'

'Nee, ken ik niet. Maar wacht eens, we kunnen wel even naar de familie James rijden. Die wonen hier vlakbij en weten het vast wel. Is misschien wel familie. Elmore James zei je?'

Bill, onze gids voor de rest van die dag, keerde zijn auto en achter hem aan reden we de bush in, over een bospad naar een idyllisch plekje waar een vreselijke hoop rotzooi lag: oude schuurtjes, hout, troep, kapotte auto's en een te magere hond. In een van de schuurtjes, shacks noemden ze die, zat een grijze oude negervrouw gekleed in een duidelijk vijftig jaar eerder gebreid truitje en een slordige, viezige rok voor zich uit te staren op een wormstekige bank. Wat we konden zien van het interieur van de rest van de dump had ook buiten bij het afval kunnen liggen. Een foto zou zo bij het artikel van Cuby kunnen staan, maar je voelt je als rijke blanke toch al gegeneerd, een foto durf je helemaal niet te nemen. We hebben daarom ook geen fotos gemaakt van de vervallen huisjes langs de highways, je schaamt je gewoon.

Het oude besje vond het maar vreemd dat haar witte buurman met twee andere blanken kwam aanzetten, ze keek wat achterdochtig. 'Hello Miss James, these are teachers from Holland, Europe and they like to know where the grave of Elmore James is situated.'

Paniek!

'Oh no, that's my grandson, and he's alive!' Het bleek dat haar kleinzoon ook Elmore James heette! Geen familie. We hoopten dat we haar geen hartverlamming hadden bezorgd, want ze was echt van de kaart, ze dacht dat haar kleinzoon dood was... Gelukkig kwam een van haar zonen uit de duistere achterkamer en die begreep meteen dat het over die oude Blueser ging. Je moet naar Newport Church, zei hij, daar is het.

Achter Bill aan, die klaarblijkelijk de hele middag de tijd had, naar Newport Church. Achter de kerk, op een centrale plek op het weiland dat ze hier kerkhof noemen, stond de gedenksteen: Elmore in steen uitgehouwen compleet met bril en gitaar op de voorkant en de tekst King of the slide guitar. Op

de achterkant stond de tekst 'The sky is crying, look at the tears fall down the street', een citaat uit Elmo's onsterfelijke nummer The Sky Is Crying, opgenomen tijdens dezelfde sessie in 1959 van de definitieve versie van Dust My Broom, waaraan Jimmy Holmes van het Blue Front Cafe refereerde.

De inscriptie op de achterkant van Elmore's graf

Tijdens de repetities van die opnamesessies stonden Elmo en producer Bobby Robinson bij het raam naar de stromende regen te kijken. Bobby zei: 'Man, it's pouring down rain outside.'

Elmore: 'Yeah, it looks like the sky is crying.' 'Gee. That's a great idea.'

Samen begonnen ze aan het nummer te werken. Bobby vroeg Elmore de band bij elkaar te roepen en 'to strike a dreary chord to fit the weather.' 'A dreary chord', wat een prachtige uitdrukking, onvertaalbaar en passend bij het graf van een van de ultieme losers uit de bluesgeschiedenis, Elmore James.

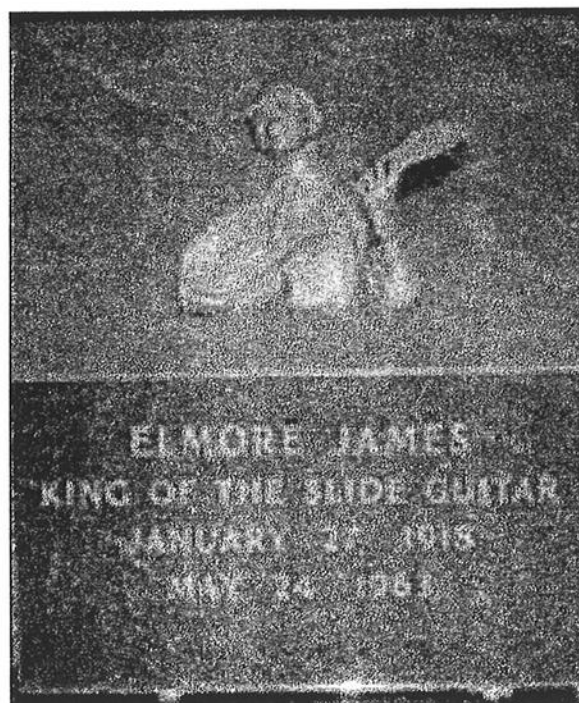
We namen een paar foto's en babbelden nog even na met Bill, onze gids, die zijn levensverhaal vertelde en de soepele relatie tussen zwart en blank in de Mississippi Delta trefend weergaf.

'Kijk, het zijn vooral anderen, zoals jullie uit Europa, die zich druk maakten om de verhouding tussen blank en zwart, maar hier leeft het niet. Kom maar eens mee.'

Hij nam ons mee naar het graf met een grote vierkante stenen doos van een bejaarde zwarte vriendin van hem, die in 1997 was overleden en waarvoor een blanke vriend de tombe had gemaakt.

'Ik hielp haar vaak met allerlei klusjes. Soms belde ze 's avonds laat, dan had ze een snake on the porch had gezien. Nou, dan wist ik dan wel hoe laat het was; had ze weer eens te veel liquer gedronken...'

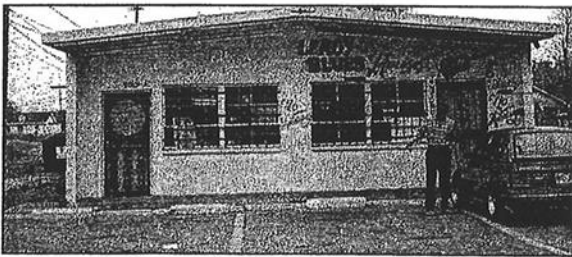
Via Highway 17 vervolgden wij onze Elmore James-pelgrimage naar Lexington, waar hij ook had gewoond. Elmore had de plaatsjes wel uitgekozen, want dit was weer zo'n Europees dorpje met een echt plein rond City Hall, waar de jongere bewoners omheen cruisten terwijl de opletende politie tussen hen in reed. Sunday in Lexington. Langs Belzoni, ook een geliefde plaats van Elmore, een verzameling shacks. We reden tussen de spaarzame katoenvelden en vele waterbassins, waarvan we nog steeds niet wisten waarvoor ze dienden, naar Greenville, ook zo'n beroemde naam uit de Bluesgeschiedenis.

Het grafmonument voor Elmore James

6. Moorhead

Nelson Street is de bluesstraat van Greenville aan de Mississippi River met de gebruikelijke casino's die hier bijna altijd aan de rivier liggen. De tegenstelling tussen de luxe casino's en chique hotels en de armoe-dige houten huisjes van de zwarte wijk even verderop was hier wel erg duidelijk. Meestal worden de blanke, betere wijken door spoorwegrails gescheiden van de dumpwijken van de zwarten, maar hier was het een enkele straat. Er liepen in Nelson Street enkele crackpots rond, dus durfden we eerst niet uit te stappen om foto's van een juke joint te nemen. Toen een politieauto ons passeerde durfden we wel. Hier zouden we 's avonds niet graag lopen of rijden, schijters als we zijn....

Een juke joint in Crackstreet

Naar Indianola, waar een wijngaard zou zijn. Wijn in Mississippi, dat moesten we zien en proeven! Het is ook de geboorteplaats van BB King, die hier elk jaar een gratis Home-comin' concert geeft. BB is in heel Mississippi en in Memphis de grote Bluesman en er wordt vrijwel zonder uitzondering positief over hem gesproken, nergens een spoor van afgunst. Hij schijnt veel te doen voor andere Bluesers en voor de preservation van Ze Bluez in het algemeen: BB heeft zijn volledige platencollectie aan het Blues Archive in Oxford geschonken.

Onze eerste gang was altijd naar het Visitor Centre, in kleine plaatsen vaak in het Center

of Commerce gevestigd, zo ook in Indianola. Het was dicht, men was naar een benefietbijeenkomst op het vliegveld. We hadden net het papiertje met deze mededeling gelezen toen er een grote auto stopte.

'They're closed, but can I help you?', vroeg een grijzende zakenman in vrije tijdsckleding. Zo ging het voortdurend in de zuidelijke, arme staten: we kregen niet eens de kans om te iets te bedenken, of men stond al weer klaar om ons te helpen. Misschien dat onze uitmonstering hierbij een rol speelde, we vleien ons met de gedachte van wel. Ik had op de ochtend van ons vertrek op het laatste moment toch nog besloten een jasje aan te doen i.p.v. een spijkerjack en Ad droeg ook een colbertje. We zagen er zo redelijk neutraal en niet al te toeristisch uit, wie weet maakte dat het spontane contact ook gemakkelijker.

De directeur van de lokale Petrol Company, want dat bleek de zakenman te zijn, vond ons klaarblijkelijk ook wel betrouwbaar.

'We zoeken een kaart van Indianola, we zijn op zoek naar een wijngaard hier in de buurt.' 'Tsja, dat weet ik ook zo niet, maar weet je wat, rij maar achter mij aan naar mijn fabriek. Daar hebben we vast wel wat.'

Wij achter hem aan. Handig die levende gidsen. Op het kantoor van zijn Petrol Company was meteen iedereen in de weer om een kaart te vinden. Een medewerker op kantoor wist ook van de wijngaard.

'Nee, die is al 10 jaar dicht. Maar je moet eigenlijk naar Starkville, naar de Mississippi State University, daar experimenteren ze met de verbouwing van wijn.'

Later hoorden we in Starkville dat de gesloten wijngaard het slachtoffer was geworden van een ordinaire broedertwist: de broers,

beiden eigenaar van de wijngaard hadden zo'n ruzie gekregen dat eentje de hele boel in de fik had gestoken....

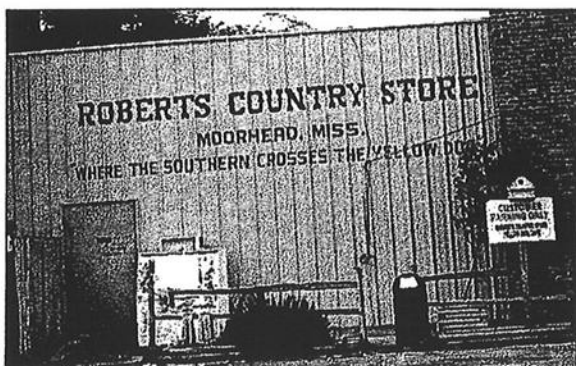
'En waar kunnen we wat eten?'

'Oh, dan moet je naar Moorhead, daar zit een café op het enige punt in de USA waar twee spoorlijnen elkaar in een hoek van 90° kruisen! Het heet 'Where the Southern Crosses The Yellow Dog.' Southern staat voor de trein van het noorden naar het zuiden en Yellow Dog voor de trein van oost naar west. W.C. Handy, de Father of the Blues, heeft daar nog een song over gemaakt. En dan moet je catfish eten, want dit is catfish-land.'

'Zijn die waterbassins die we overal zien dan ook voor catfish?'

'Yes sir, dat zijn catfishkwekerijen, de katoen wil niet meer zo, en men is overgegaan op de catfish.'

Waren we daar ook weer uit. Overigens vond ik die catfish niet te vreten, maar ik ben ook niet zo'n visliefhebber.

David Roberts café

We kregen heel wat tips en informatie van de medewerkers van de Petrol Company en na nog een kort bezoekje aan Indianola reden we naar Moorhead, naar het café Where the Southern meets The Yellow Dog. Wat een prachtige tent. Het was een restaurant annex grocery annex warenhuis, weer zo'n museum met oude vergeelde producten, een paradijsje. De eigenaar, Mr. Roberts, een bescheiden, eenvoudige man, kon ons geen

catfish meer serveren, want lunchtime was over, maar wel een gewone dubbele witte boterham met salami aanbieden. De salami bleek een soort gepeperde ham te zijn, but who cares, eindelijk weer eens gewone boterhammen in plaats van die gigantische sandwiches en po-boys waarmee je hier wordt doodgegooid. Het zijn complete drie-gangendiners met allerlei soorten groenten, veel gesmolten kaas en veel te dik, net zoals vele mensen hier, geen wonder.

We aten onze boterhammetjes gezellig aan het tafeltje tussen de door de tijd verkleurde verpakkingen met vliegendoders, kantoorartikelen en damesverbanden en we mochten nog roken ook! Mr. David Roberts was met zijn vrouw Ann net op reis geweest naar Engeland en Schotland en babbelde honderduit over de regen daar, de treinen, zijn bypasses en roken in het algemeen. Het hele pand hing vol met krantenknipsels over zijn unieke café, maar David liet zich er niet op voorstaan en misschien is dat wat mij hier in de Mississippi Delta zo in de mensen aanspreekt: het stikt hier van de in mijn ogen prachtigste cultuurhistorische zaken maar niemand wil er een showtje mee maken, ze doen er heel gewoon over, niemand heeft kapsones.

De tekst en de muziek van Handy's Yellow Dog Blues hing in een keurig lijstje in het restaurant, maar ook daar moesten we zelf naar op zoek, Mr. Roberts ging gewoon door met scharrelen achter de antieke kassa. Mr. W.C. Handy had zich de eretitel Father of the Blues toegeëigend met o.a. The Yellow Dog Blues. Eigenlijk vond hij het maar primitieve, monotone muziek. Toch geldt hij als de eerste pionier op bluesgebied, en heeft hij veel gedaan om deze muziek bekender te maken. Zijn eigen werk wordt toch meer tot de oude jazz gerekend. Het werkelijke verhaal over het ontdekken van Ze Bluez luidt als volgt. Op een avond in 1903 was Handy

op het station van Tutwiler (die naam....) in slaap gevallen toen hij negen (!) uur op een trein moest wachten. Hij werd wakker van het geluid van een zwarte zwerverachtige man die zat te zingen en zichzelf begeleidde op een gitaar die hij bespeelde door met een mes langs de snaren te glijden.

*I know the Yellow Dog District like a book,
Indeed I know the route that rider took
Every cross-tie, Bayou, burg and bog.
Way down where the Southern cross the Dog,
Money dont zactly grow on trees
On cotton stalks it grows with ease;
No race horse, race track, no grandstand
Is like Old Beck an Buck shot land,
Down where the Southern cross the Dog.*

*Easy riders got a stay away
So he had to vamp it but the hike ain't far.
Hes gone where the Southern cross the Yellow
Dog.*

Volgens Handy was de slepende manier waarop de neger zong en het aparte effect van de slide, want dat was het, 'the weirdest music I have ever heard in my life.' De zanger herhaalde steeds de regel 'Going where the Southern cross the Dog' en toen Handy hem vroeg wat hij bedoelde, antwoordde de neger dat hij op weg was naar Moorhead waar de Southern Pacific-spoorlijn die van de Yazoo en Mississippi Valley Railroad, bijgenaamd de Yellow Dog kruiste.

Dit was de eerste keer dat de wel degelijk zwarte Handy de Blues hoorde en hij maakte er handig gebruik van door de stijl te adopteren en snel The Yellow Dog Blues te schrijven, zonder de arme zwerver te laten delen in de royalty's: een wrange vooruitwijzing naar bijvoorbeeld Elvis The Pelvis, die rijk werd van het nummer That's Allright Mama, geschreven door Blueser Arthur Crudup, die er nooit een cent van zag. Ook Chuck Berry, kwam er pas na het uitbrengen van zijn eerste hit Maybelline achter dat hij het nummer wel had geschreven, maar dat hij de royalty's moest delen met Alan Freed, de bekende

corrupte diskjockey in ruil voor airplay en met ene Russ Fatto. Who the hell was Russ Fatto? Geloof het of niet, Fatto was de eigenaar van een drukkerij naast de Chess-studio's die de labeltjes voor Leonard Chess drukte! Soort relatiegeschenk, zo'n illegale vermelding als medeauteur van Berry's hit. Logisch dat Chuck later zo'n paranoia geldwolf werd.

Maar goed, Handy's verhaal over The Yellow Dog was de allereerste vermelding van de blues en van de bottleneck in de muziekgeschiedenis. We maakten foto's van het café en Ad posteerde zich op de crossroads van the Southern en The Yellow Dog. Hij kwam tot de conclusie dat de hoek van de rails niet exact negentig graden was, een kleine afwijking, maar dat mocht de historische pret niet drukken.

Ad op de crossroads van de treinen: 87⁰!

We waren toch in de buurt, dus gingen we op zoek naar het Robert Johnson Memorial Monument in Morgan City. Robert Johnson is nog steeds de meest mythische figuur van de Delta Bluez en van de Bluez in het algemeen. Zelfs over zijn graf bestaan de meest wilde verklaringen. Theorie één: Johnson is begraven even ten zuiden van Itta Bena in Quito (weer die namen!), waar hij achter The Three Forks Store op de brug door een jaloerse echtgenoot zou zijn vergiftigd. We reden de route wel, maar zagen het ver-

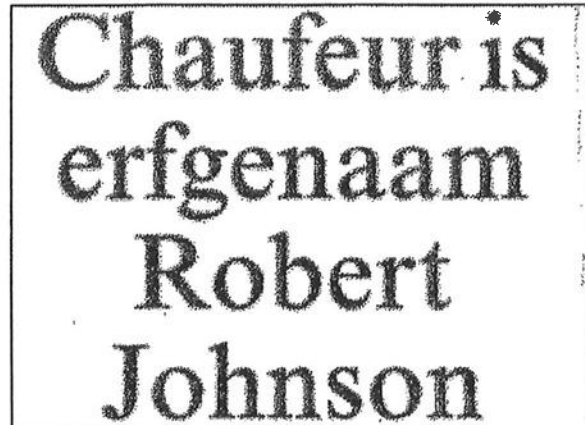
meende graf niet. Theorie twee: hij ligt op het kerkhof van the Mount Zion M.B. Church in Morgan City, een metropool met vier huizen, één grocery en één grote fabriek. Bij het monument dat aan vier zijden beletterd is met o.a. alle 29 nummers van Johnson, waaronder de originele I'll Believe I'll Dust My Broom, lagen wat sigarettenvloeitjes en een blauw plastic plectrum, à la de cadeautjes die het graf van Jim Morrisson op Père Lachaise in Parijs bedelven. Ze waren neergelegd door de Duitsers, waarvan we vaker gehoord hadden en die voor ons aan de bluesreis maakten. We hebben ze niet meer ontmoet, maar waarschijnlijk hadden ze wat meer haast dan wij, wij hadden immers alle tijd?

Robert Johnsons lege grafmonument

Het mysterie rond het leven, de dood en het graf van Robert Johnson blijft de gemoederen bezighouden. Uiteraard is er sinds zijn herontdekking in de jaren zeventig en de daaruit voortvloeiende verkoop van zijn songs een heftige strijd ontstaan over zijn erfenis: wie heeft recht op de royalty's van Cross Road Blues en I'll Believe I'll Dust My Broom? Over die erfenis is nu in ieder geval juridische duidelijkheid, getuige de NRC van 19 juni 2000. Zelfs de koppenzetter van de toch altijd kwaliteitskrant ge-

noemde NRC is onder invloed geraakt van de duivelse mythe Robert Johnson.....

Het werk van de duivel?

De derde theorie over de stoffelijke resten van Robert Johnson is de mooiste. Tijdens het proces over de erfenis bleek dat er geen DNA-test mogelijk was om de claim van zoon Claud Johnson te bewijzen of te ontkrachten. Het lichaam van Johnson bleek onvindbaar: niet onder de gedenksteen in Quito en ook niet onder het monument in Morgan City. Meesterlijk onderschrift in de VN van 5 augustus 2000 bij een foto van het kerkhof van Morgan City in een zeer lezenswaardig artikel over Roberts leven en dood: 'Een van de grafzerken waaronder blueslegende Robert Johnson niet begraven ligt.'

Het gerechtshof parafraseerde Johnsons nummer Me And The Devil Blues: 'As far we know, Johnson is buried down by the highway, so his old evil spirit can get a Greyhound-bus and ride.' Dit is waarschijnlijk wel de minst juridisch verantwoorde uitspraak uit de geschiedenis! Het enige bewijs voor de bewering van zoon Claud Johnson bleek te komen van een tachtigjarige vriendin van Clauds moeder Virgie Mae. Zij had Robert en Virgie precies negen maanden voor de geboorte van Claud zien hoochie-coochen, terwijl zijzelf met haar vriendje even verderop aan het rock-'n rollen was.

De advocaat van de tegenpartij, verre verwanten van Robert Johnson, die natuurlijk ook wel de erfenis wilden, vond dat maar vreemd, getuige de volgende dialoog tussen hem en de bejaarde getuige:

'Maybe I have a more limited experience,' zei hij.
'But you're saying to me that you were watching them make love?'
'M-hm.'
'While you were making love?'
'M-hm.'
'You don't think that's at all odd?'
'Say what?'
'Have you ever done that before or since?'
'Yes.'
(...) 'Watch other people make love?'
'Yes, sir. Yes, sir.'
(...) 'Really?'
'You haven't?'
'No. Really haven't.'
'I'm sorry for you.'

Het lijkt wel een scenario voor een recht-bankfilm. Duidelijk was in ieder geval dat we in Morgan City bij een leeg graf Robert Johnson hadden geëerd, het 'bluesfantoom' (VN), die 'Voor het vuur in zijn vingers en het venijn in zijn keel' (VN) zijn ziel op de crossroads had verkocht aan de duivel. Maar we hadden in ieder geval respect bewezen aan de leermeester van Elmore James, Muddy Waters, The Stones en al die anderen.

We reden oostwaarts, naar Alabama. In Mississippi waren we al gewaarschuwd voor de mensen daar. Ads vooroordelen tegen deze staat kwamen wel uit: we bevonden ons middenin de Bible Belt met ontelbare kerken en de mensen waren wat afstandelijker. Niet toevallig was het bewolkt en regende het af en toe. Korte samenvatting van Ad: dit is f**cking farmers country!

We hadden constant het liedje van Neil Young in de kop, Oh Oh Alabama van Harvest, maar durfden dat niet hardop te zingen, vanwege eventuele repercussies van fans

van Lynryd Skynryd, die in hun Sweet Home Alabama Young van repliek dienden.

*Well, I heard Mister Young sing about her.
Well, I heard ole Neil put her down.
Well, I hope Neil Young will remember
A southern man don't need him around anyhow.*

We kwamen voor het Civil Right Centre en de 16th Street Baptist Church in Birmingham, waar nog in 1963 vier negermeisjes het slachtoffer werden van een bomaanslag door enkele Klu Klux Klanleden. We liepen met een highschoolklas mee, die in de kerk eerst een videofilm zag van de gebeurtenissen in 1963. De brutale kids waren erg onder de indruk, het was muisstil. Het was griezelig om op de film het beschadigde glas-inloodraam van Jezus te zien, terwijl je het herstelde exemplaar live in de linkermuur zag zitten. Daarna gingen we naar de kelder, de plaats waar de vier kerkkoormeisjes waren gedood. Eng. Ook hierover is het laatste woord nog niet gezegd: zevenendertig jaar later, op 17 juni van dit jaar hebben de laatste twee verdachten zich eindelijk aangegeven bij de politie van Birmingham.

In het Civil Rights Institute, aan de overkant van 16th Street kregen we letterlijk de tranen in de ogen bij de meer dan levensgrote video van Martin Luther Kings 'I Have A Dream', na de overweldigende expositie van de geschiedenis van de zwarte burgerrechtenbeweging en de lugubere aanleiding daartoe.

Overnachten in Tupelo, waar we expres niet Elvis' geboortehuis hebben gezien, en ook niet de Elvis Boulevard, het Elvislake en het Elvispark. Ad krijgt altijd huiduitslag van hem en ik ben het helemaal met John Lennon eens, die ooit zei dat Elvis al in 1955 was overleden toen hij na een paar fraaie RCA-opnamen door Colonel Parker de mainstream werd ingetrokken en daar in verzoop. Gauw naar Oxford, Mississippi.

7. Oxford

Oxford, Mississippi, is een Europees dorpje, met een echt plein als in St. Martinville, Canton en Lexington met de City Hall met klokkentoren pront in het midden. We hebben drie dagen geprobeerd het plein en de klok te laten sporen met de film *Back to the Future* tot we de definitieve informatie kregen dat die hier echt niet was opgenomen, foutje van de reisgids. Zo hopeloos als het was in Jackson, zo heerlijk is het hier: de mensen hier doen hun best om een Engelse sfeer te creëren en dat lukt aardig, mede door de aanwezigheid van de Ole Miss, de oudste University of Mississippi.

De campus is een oase van parken met grote losstaande faculteitsgebouwen, maar op de kantine na zijn de students aangewezen op het dorpje voor hun inkopen en vertier. Dat heeft, net als in Groningen, een bijzonder positieve invloed op het plein en omstreken: veel restaurants, veel cafés veel winkels met o.a. Engelse kleren en boeken- en platenzaken. Er hangt hier een fantastische atmosfeer: landelijk, intellectueel door de boekenwinkels en de geschiedenis van Faulkner, die hier woonde en werkte.

De klok, niet die van Back to the Future dus...

Op ons favoriete balkon van Square boekhandel, waar ze cappuccino en espresso schenken, kwamen we in gesprek met George Kehoe en zijn vrouw, die vertelden dat Faulkner bij de inwoners niet erg populair was, ze hadden zelfs zijn geboortehuis afgebroken na zijn dood. Het plan om hem een beeld te schenken stuitte op veel weerstand omdat daardoor een prachtige magnolia moest worden gekapt. George gaf ons ook nog de naam door van Ed Komara, de Bluesprofessor van het Blues Archive op de Ole Miss.

De dag daarop bezochten we Farley Hall op de campus van de Universiteit om het Blues Archive te bezoeken. Nel Bakker, een echte Friezin uit Leeuwarden, ontving ons. Zij was met haar Noorse man in Oxford terechtgekomen en liep nu stage op het Blues Archive, een bonte verzameling platen, cassettes, documenten, muzieksheets en posters en elpees, voor een groot deel geschonken door BB King. Ze was razend enthousiast en de hele Library werd gescreend op Elmore Jamesspullen, die ze vol trots voor ons uitspreidde. Haar collega Rashida Hakeem, een negerin met hoofddoek en omslagjurk praatte vol vuur over de Blues als uitingsvorm voor de achtergestelde zwarten in de USA. Zij schetste een beeld waarin ons bezoek aan Birmingham ook goed paste.

Mrs. Hakeem vertelde een roerend verhaal over James Meredith, die we ook al in het Civil Rights Institute in Birmingham waren tegengekomen, de eerste zwarte student die zich in het midden van de jaren 60 hier, op de University van Mississippi inschreef. Hij had zich twee jaar lang, begeleid door State Troopers, dagelijks een weg naar college moeten banen door een haag van tegenstanders van zijn aanwezigheid. Meredith vertelde later dat hij 's avonds als hij thuiskwam

altijd muziek van Elmore James opzette: die had hem door die barre tijd gesleept. Toen hij dit verhaal later ooit in gezelschap vertelde, zette hij een bandje met Elmore Jamesmuziek op en zijn zoon, in hiphop, schaamde zich diep voor deze oude-lullenmuziek.

Bij de Jameesspullen uit het Blues Archive zat ook een overdruk uit Merediths boek *Three Years In Mississippi*, een verslag van zijn moeizame jaren op de Ole Miss. Hij beschrijft in deze tekst een optreden van Elmore James op een zaterdagavond ergens in Rankin County in 1960. Het is het enige verslag gemaakt door een neger van een show van Elmo.

ELMO' 1960 AS A NEGRO SAW HIM

The band leader, Elmo, loved to hear them beg, and the audience knew he had to be treated with tender care, because the least thing might upset him and he would refuse to play a note. But he was good at his trade. About this time Elmo started another one of his most popular numbers, "Dust my Broom".

At two o'clock in the morning, on a Saturday night in Mississippi, after the people have worked hard all week long, listened to their white boss man raise hell all day every day, and to their wives and husbands half the night, this is the kind of music and singing that the poor Negroes want to hear."

Meredith over Elmore James

Mrs. Hakeem praatte emotioneel verder over the Blues als de weergave van de armoede die wij onderweg gezien hadden. Later zou Ed Komara, de big man van het archief, dit 'economic slavery' noemen en die was, zo concludeerden we, nog lang niet over. Strijdbare dame, die Rashida, en een voorbeeld van integriteit, wat mij al ouderwetse rechtvaardigheidsjunk zeer aansprak. Ze vertelde ook dat veel oude bluesers genaaid worden omdat alles om geld draait. Toen ik haar vroeg naar haar opinie over B.B. King

bleef het een tijdje stil waarna ze met veel omhaal van woorden een uiterst diplomatiek antwoord gaf.

Enter Ed Komara: een blanke, razendsnel en wetenschappelijk formulerende veertiger, type belastingambtenaar, in het geheel geen blueser. De dames trokken zich schielijk terug, uit het zicht van de meester, een van de drie enige echte universitaire Bluesdocent/onderzoekers in de USA. We kregen van hem een bluescollege van een paar uur, waarin hij op wetenschappelijke wijze een aantal mythes ontzenuwde, gestaafd met bewijzen die hij uit de afgesloten ruimtes in het Archief haalde. Nu kregen we de andere kant van de zaak: niks emotie, nee, Ed legde alle legenden op de snijtafel van de feitelijke werkelijkheid en fileerde ze koelbloedig, vakkundig en professioneel.

'Kent u het boek van Alan Lomax, *The Land Where The Blues Began*?

'Nou, die Lomax is een aardige meneer, maar enige zelfverheerlijking is hem niet vreemd. Hij beweert dat hij de muziek van Son House 's avonds heeft opgenomen, maar dat kan helemaal niet, je hoort spelende kinderen op de achtergrond. En dat hij daarna is opgepakt door de politie omdat hij als blanke niets te zoeken had in deze zwarte gemeenschap, dat klopt echt niet hoor.' Exit Lomax.

Daarna werd de grootste mythe van Ze Bluez onderuit gehaald: Cross Road Blues waarin Robert Johnson zijn ziel aan de duivel verkoopt in ruil voor de beheersing van het gitaarspel. Dit verhaal werd ooit bevestigd door Son House en Willie Brown die Johnson in een jaar zagen veranderen van een kruk op de gitaar in een virtuoos op hetzelfde instrument. Zo luidt de mythe, maar Ed Komara had een geheel andere interpretatie van het nummer.

'Nee, nee, Cross Road Blues is eigenlijk de beste hitchhikerssong ooit gemaakt, het gaat helemaal niet over de duivel. Als je goed naar de tekst luistert wordt de duivel geen enkele keer genoemd. Robert valt zelfs op zijn knieën voor The Lord! Greil Marcus heeft in zijn boek *Mystery Train* om romantische redenen de mythe opgeblazen. En vergeet niet: het prachtige verhaal leverde geld op. De verkoop van de platen van Robert Johnson steeg daarna tot grote hoogten. En de muziek van Cross Road Blues had Johnson gepikt van het nummer Black River Blues van Roosevelt Sykes, een pianoblueser.'

Ed zou vaker verwijzen naar pianoblues als oorsprong van beroemde gitaarlicks. Spreekt mij wat minder aan, maar à la, als Ed het zegt, we zoeken het uit.

'En die hellhounds waar Robert Johnson het over heeft in *Hellhounds On My Trail*, nou dat zijn helemaal geen hellehonden, maar gewoon bloedhonden, die toen veel door de politie werden gebruikt. Misschien had Robert Johnson de film *I'm a Fugitive from a Chain Gang* gezien, waar Paul Muni als een uiteraard onschuldige man wordt achtervolgd door police dogs.'

De film kwam uit in 1931 ('32 volgens de *Filmencyclopedia*, Ed) en Johnson nam het nummer op in 1937, dat kan. Grappig, ik las net in *Blues Guitar*, samen met Lomax' boek en Walter Mosley's *RL's Dream* voor mij de beste boeken over Ze Bluez, dat dezelfde Paul Muni in 1936 in San Antonio optrad in het Lux Radio Theatre met een lezing van *The Story of Luis Pasteur*. Het was op de avond na de eerste opnamesessie van Robert Johnson, over feitenneuken gesproken... Ed was overigens druk bezig met een boek over Robert Johnson dat *The Road to Robert Johnson* gaat heten en binnenkort uitkomt.

En dan de studieobjecten Elmore James en *Dust My Broom*. Ed kende drie Jamesversies van *Het Nummer* en was blij verrast met al die andere versies die ik had gevonden. Ik gaf hem een tapeje met enkele uitvoeringen en de diskette met de Engelstalige vertaling van de begeleidende tekst, een uittreksel van mijn vier *Dust My Broom*boekjes. Ik kan nu trots vertellen dat mijn speurwerk in het Blues Archive op de University van Mississippi in Oxford staat. Misschien inmiddels wel in de prullenbak, maar goed. Ego!

Ik vertelde van de chronologische ontstaansgeschiedenis van *Dust My Broom* en Ed rende meteen naar het afgesloten archief, opende het en binnen twee seconden kwam hij terug met een artikel uit *Living Blues* waarin liefst vier nummers werden genoemd waarop Robert Johnson zich had gebaseerd bij het schrijven van *I'll Believe I'll Dust My Broom*. O.a. The Sparks Brothers uit Tupelo, die naar St. Louis waren gegaan. Ze hadden in 1932 een nummer opgenomen dat als inspiratiebron voor DMB zou hebben gediend. De Riff, de Intro, die later de hele wereld over zou gaan, werd oorspronkelijk veel in St. Louis in de pianoblues gebruikt. Maar de allereerste creatie van *Dust My Broom* zou ook door een onbekende blueser gemaakt kunnen zijn. Robert Johnson en Elmore James zouden die bron hebben gehoord in Belzoni in 1937 - 1938, waar ze elkaar hadden ontmoet....

Het leek wel op de manuscriptenjacht naar Middeleeuwse bronnen voor Arthurromans. Ook daar werd vaak een onbekend gebleven manuscript als eigenlijke bron voor verschillende versies aangehaald. We waren wel echt wetenschappelijk bezig hoor. Alles volgens Ed Komara, als ik lieg, dan is dat in commissie, en wat voor commissie.

‘Mr. Komara, wat mij altijd weer opvalt is dat Muddy Waters het nooit over Elmore James heeft in zijn interviews.’

Zoef, daar verdween Ed weer in het archief. Hij kwam nu terug met een ander nummer van Living Blues, waarin Waters op de vraag of hij Elmore James van vroeger in de Delta kende, antwoordde dat hij vroeger een roadhouse, een soortement juke joint op de Stowall Plantation had gehad, waar Elmore met Sonny Boy Williamson ook wel speelde. Maar, ja, ook Ed vond het vreemd dat Muddy Elmore nooit meer noemde..

Maar we waren er nog niet. Ik begon over het verhaal dat Elmore eigenlijk tegen zijn zin in 1951 voor het eerst Dust My Broom had opgenomen, in de studio van Lillian McMurray, waar hij Sonny Boy Williamson begeleidde. Op aandringen van Williamson en McMurray repeteerde Elmo Het Nummer nog even maar men liet expres, zonder dat Elmo het wist, de opnamebanden doorlopen, waarna James woedend de studio had verlaten. Althans, dat was de legende. Ed veerde op. ‘Kom maar even mee.’ We liepen naar een studio achterin het archief waar allerlei opname- en luisterapparaten stonden opgesteld. Hij schoot het archief weer in en kwam aanzetten met een tapeje. ‘Ga maar zitten.’ En even later luisterden we naar een opgenomen telefoongesprek tussen Elmore James Himself en Lilian McMurray uit 1951!

Een sensatie om de stem van Elmo te horen. Hij was flink aan het sjoemelen geweest met de copyrights: na Dust My Broom voor Miss McMurray had hij voor de Bihari Brothers Dust My Blues opgenomen, uiteraard hetzelfde nummer, alleen andere tekst, en dat vond mevrouw McMurray niet leuk. Toen ze hem dat duidelijk maakte, reageerde hij met de quasi-onnozele wedervraag: ‘What is Sonny Boy (Williamson) doing now?’ Wie had ooit kunnen denken dat ik op mijn

bluesqueeste nog eens in het Blues Archive in Oxford zou zitten, luisterend naar de stem van mijn longtime hero!

Lillian McMurray: Well, you know that I leased out "Dust My Broom" to another label and re-released it

Elmore James: Is that right?

LM: Yeah, this fellow leased it from me and so it's out again on the market; and the Biharis... you recorded a number for them just like it called "Dust My Blues." "Dust My Blues," which is the exact same music and you know we had the music on that, don't you?

EJ: That's right.

LM: And yet they claim they got "Dust My Blues" see, which is exactly like "Dust My Broom" only it says "Dust My Blues."

EJ: It's the same music.

LM: It's the same music, isn't it?

EJ: That's right.

LM: That's just what I said.

EJ: It is the same music.

LM: Well, that's been copyrighted, you know, ever since 1951, Elmo. You knew... you remember when I copyrighted the thing?

EJ: Sure do, right there in the store when the man wrote it.

LM: Um-hum. That's what I call high-powered stealing. Just stealing.

EJ: What is Sonny Boy doing now?

Transcript van het telefoongesprek

‘Kijk, een repetitie van een nummer, eigenlijk een jamsessie, kan nooit zo precies opgenomen worden: het start precies op tijd en ook het einde is perfect gesneden. Bovendien hebben we hier in het Blues Archive een kopie van het contract dat Elmore voor de sessie met Lilian McMurray had afgesloten. En het telefoongesprek bewijst dat Elmo drommels goed wist dat hij werd opgenomen.’

Sluitend werd het toen Komara ook nog een kopie van de cheque tevoorschijn haalde, waarmee Lilian McMurray Elmore had betaald voor de sessie. Niks tegen zijn zin, niks erin geluisd! De mythe was in het leven geroepen door of Homesick James, neef van Elmore, of door Sonny Boy Williamson op een van zijn trips door Europa. Dat werd het standaardverhaal dat door alle blueshistorici werd overgenomen, ook in Europa, ook in Nederland, ook in Groningen....

De cheque voor de sessie

Mijn beeld van de absoluut niet-commerieel denkende, beetje naïeve Nerd, die maar wat aanrommelde en zich daardoor flink in de nesten werkte, en daar in het geheel niet mee zat, werd toch weer bevestigd, ook door het citaat uit het genoemde hoofdstuk uit James Merediths boek *Three Years in Mississippi*: 'The band leader, Elmo, and the audience knew that he had to be treated with tender care, because the least thing might upset him and he would refuse to play a note.'

Edje reageerde positief op ons Richland-verhaal. 'Die jongens van de Delta Blues Map zijn heel enthousiast maar erg accuraat zijn ze niet. Nee, Richland, Holmes County, dat moet het wel zijn.'

PLACE OF BIRTH		STATE OF MISSISSIPPI		SWARD 751	
County of <i>Richland</i>		BUREAU OF VITAL STATISTICS		CERTIFICATE OF BIRTH	
Year of Birth <i>1924</i>		Registration District No. <i>8544</i>		File No. <i>3</i>	
Village of <i>Richland</i>		Primary Registration Dist. No. <i>8544</i>		Registered No. <i>3</i>	
City <i>Richland</i>		Date of Birth <i>27 12 1924</i>		If child is not yet named, enter supplemental names, or names	
3. FULL NAME OF CHILD <i>Elmore Barnes</i>					
4. Sex of Child <i>Male</i>	5. Date when born <i>27 12 1924</i>	6. Date of birth <i>27 12 1924</i>			
7. FATHER <i>Elmore Barnes</i>		8. MOTHER <i>Elmore Barnes</i>			
9. RESIDENCE <i>Richland</i>		10. RESIDENCE <i>Richland</i>			
11. COLOR <i>negro</i>		12. COLOR <i>negro</i>			
13. BIRTHPLACE <i>Richland, MS</i>		14. BIRTHPLACE <i>Richland, MS</i>			
15. OCCUPATION <i>Farmer</i>		16. OCCUPATION <i>Farmer</i>			
17. Number of children born to this mother <i>1</i>		18. Number of children of this mother now living <i>1</i>			

De geboorte-akte van Elmore

Hij kende Shakey Sam niet, ook Nel Bakker, de Friezin van Farley Hall, had nooit van hem gehoord en ik beloofde wat materiaal over en van hem op te sturen. Zo komt onze Sam ook in het Blues Archive, en daar hoort hij ook.

Ed regelde ook nog even een afspraak met de boys van Fat Possum Records die een

grote rol spelen in de huidige bluesrevival met T Model Ford en R.L. Burnside, maar daar zijn we niet meer aan toegekomen. We namen afscheid en mochten nog allerlei documenten, contracten en een brief van zoon Elmo James Jr. kopiëren.

Die avond zou Ed voor het eerst echt een college geven over de Blues, en het was duidelijk dat hij op ons had geoefend. Er was een wereld voor ons opengegaan. Ik vraag me wel af of Ed Komara in de Blues-gemeenschappen in de Delta erg populair is, want daar gebruiken ze juist de mythes over Johnson en James om meer aandacht te genereren voor dit culturele erfgoed.

Helemaal kapotgeluld door spraakwaterval Komara verlieten we Oxford. De juke joint van Junior Kimbroughs in Chulahoma, waar elke zondagmiddag vrolijk werd gebluesd en gebarbecued, en waar buurman Burnside ook altijd even kwam spelen, was een week eerder afgebrand, daar konden we niet meer heen. Maar Oxford, Mississippi hebben we voor eeuwig in ons hart gesloten en als Roos daar op die prachtige sympathieke campus zou gaan studeren, zou ik dat helemaal niet erg vinden.

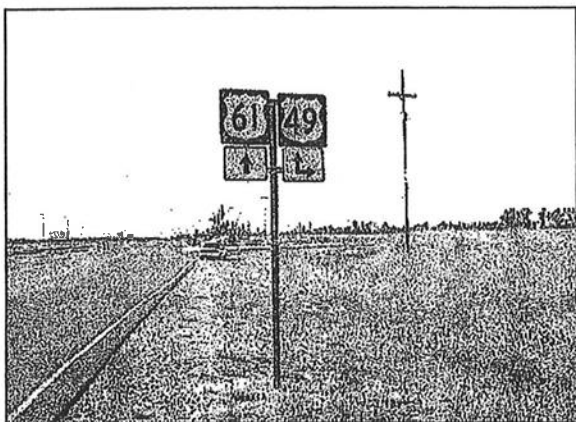

De afgebrande juke joint van Junior Kimbroughs

8. Clarksdale

We reden bij zonsondergang Clarksdale binnen langs Fourth Street, waar vroeger het centrum van Ze Bluez was en dat nu een achterstandswijkje is. Voor de vervallen, houten, tweeverdiepingshuizen zaten de zwarten zich lusteloos in het spookachtige licht van de ondergaande zon te vervelen. Een creepy sfeertje, we stopten maar niet.

Clarksdale leeft van de bluesmythes die Edje Komara zo koel ontluisterde: het eerste wat we zagen was een afschuwelijke gekunstelde totempaal met blauwe gitaren: het Crossroadssign op het kruispunt van de highways 61 en 49, waar Robert Johnson zijn ziel aan de duivel zou hebben verkocht. Maar er is ook nog een oude highway 61, daar kon het ook wel zijn... Inmiddels zijn er zo'n twintig plekken gevonden waar deze mythe zou hebben plaatsgevonden, allemaal net zo gelidig als de mythe zelf.

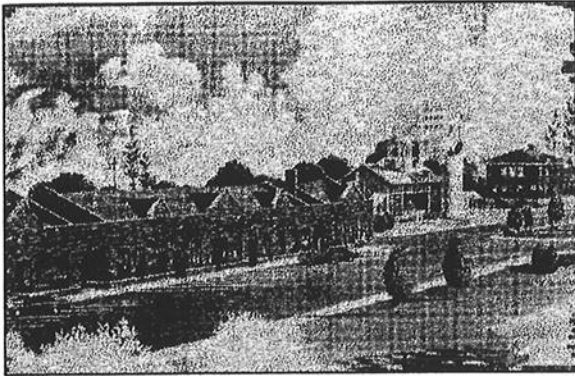
Een van de vele Crossroadsigns

De volgende ochtend naar het Blues Museum, want daar kwamen we voor. Dat was net verhuisd van de Public Library naar een oude loods bij het station. Ze waren nog druk bezig met het inrichten maar er hing al een mooie verzameling oude en nieuwe blueserfotos, een prachtige verzameling

zwartwitfoto's van de Delta in vroeger dagen, die door hun grijsigheid de sfeer erg goed weergaven. Achterin vonden we tussen de bonte verzameling paraferalia het was-sen beeld van Waters, de Lucillegitaar van BB King, die hier ook weer een belangrijke rol speelt, de Muddy Watersgitaar ontworpen en geschonken door ZZ Top, compleet met Mississippisnake, gebouwd met houten delen van de shack waar Muddy had gewoond op de Stovall Plantation, de kappersstoel van Wade Walton, die hier in Clarksdale een barbershop had om zijn inkomen uit de muziek wat te vergroten, bottlenecks en slides van o.a. Bonnie Raitt, originele mondharmonica's van Sonny Boy Williams-on en displays met de geschiedenis van de Blues.

Nog wat amateuristisch, maar dat is ook geen wonder, ze zitten er net en ze hebben heel wat minder geld tot hun beschikking dan bijvoorbeeld de mensen van Het Civil Rights Institute in Birmingham, Alabama, voor ons de absolute top van het visueel, auditief, woord en multimediaal weergeven van geschiedenis. Ook dat instituut werd maar voor de helft gesubsidieerd, de rest werd bijeengesprokkeld via sponsors.

Het Delta Blues Museum zat altijd bij de Openbare Bieb in en ze hebben twintig jaar geworsteld om een eigen gebouw te krijgen, dat krijg je als je in de armste staat van de USA gevestigd bent. Maar er zijn nu grote plannen om langs het spoor en op het plein voor het Museum een complete Blues Alley aan te leggen, waar ook festivals kunnen plaatsvinden. Elk jaar vindt hier al het Springflower Festival plaats op het podium naast het Blues Museum.

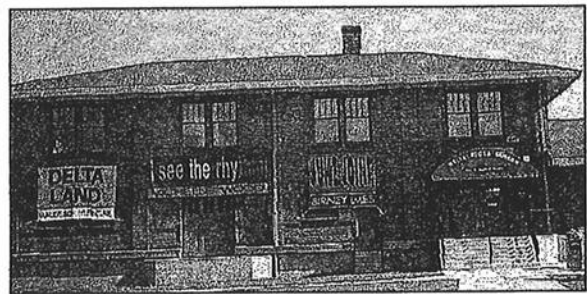

De plannen voor de Blues Alley

De meeste toeristen waren na een uurtje al weer verdwenen. Wij hadden zoals gezegd alle tijd en we wandelden lekker ontspannen door het museum. Ik kocht in de winkel het boek *Chasin' that Devils Music*, een verzameling bluesartikelen van de hand van Gayle Dean Warlow, geredigeerd door Ed Komara, met o.a. het transcript van het telefoongesprek dat we een dag eerder op het Blues Archive hadden gehoord. De vrijwilligers waren zijn allemaal zwart, maar als gastheer fungeerde een oudere blanke man die spontaan Duits begon te praten toen we vertelden dat we uit Nederland kwamen. Een oorlogsveteraan die zijn hele oorlogsverleden aan ons openbaarde en ook nog wel eens naar Europa ging. Hij bemoeide zich ook met het Blues Museum en praatte daar zeer enthousiast over: het eigen gebouw was een doorbraak voor iedereen die er werkte. Het was ook opvallend hoeveel blanke ambtenaren er die dag even bij het Museum langskwamen. Er werd veel waarde aan gehecht, zo bleek wel.

We gebruikten de veteraan als VVV en hij vertelde ons dat Mr. Johnnie Billington, die volgens de *Jazz and Blues Lovers Guide to the U.S.* jonge kids les gaf in het maken van bluesmuziek, was verhuisd naar Lambert. Het Blues Museum had zijn taak overgenomen. We moesten zeker 's middags om half vier, als de scholen uit waren, komen kijken, dan was er weer een klasje bezig.

We lunchten in The Den aan de John Lee Hooker Avenue onder begeleiding van countrymuziek waar de hillbillies niet zo vreselijk positief over al dat bluesgedoe waren, en gingen op zoek naar de Stackhouse Records Shop, waar Jim O'Neal, een beroemde blueshistoricus en uitgever van Living Blues, zijn platenwinkel annex platenlabel Rooster Blues Records uitbaat. Hij heeft ook de Delta Blues Map uitgegeven en we hadden nog een Richlandappeltje met hem te schillen. Op Sunflower Avenue was alleen een verlaten gebouw in de vorm van een heuse Mississippi-raderboot, compleet met schoorstenen brug en voordek. Dat bleek het gezochte gebouw te zijn. O'Neal was met zijn handeltje verhuisd naar Kansas City, we moesten onze correctie op zijn Delta Blues Map later maar mailen.

Het Delta Blues Museum

Terug naar het Delta Blues Museum, waar we op de stoep in gesprek kwamen met een journalist van The Clarksdale Journal, die graag onze indrukken van Amerika wilde optekenen en publiceren. Dat kon: de ruimte, de voor ons vreemd opgezette steden als aan elkaar geplakte kruispunten zonder echt centrum, de dikke mensen, het overvloedige eten dat op volstrekt willekeurige tijden bij voorkeur lopend wordt genuttigd, de armoede die we in Louisiana en Mississippi zagen, die oude shacks en vervallen caravans, de auto die hier echt centraal staat en als laatste: de geweldige hartelijkheid van de mensen hier.

Dat vond de nazaat van een Nederlandse immigrant wel een mooi verhaal en hij zou het publiceren. We hadden de volgende dag geen zin om te wachten op de verschijning van de krant, dat zou pas om twee uur 's middags zijn. We hebben het bewijs niet gezien. Maar ja, later zouden we ook nog in een radio-uitzending komen en als klap op de media-vuurpijl op Granny's Network verschijnen, het lokale televisiestation van Ethridge, Tennessee, media-aandacht genoeg. Kuifje gaf ons nog een gouden tip: we moesten de Hopson Plantation aan de Highway 49 in Clarksdale bezoeken, die mochten we niet missen.

Maar eerst naar de bluesschool in een ander gedeelte van Het Delta Blues Museum: weer ruwe bakstenen muren, van stuc- of spacwerk of behang hebben ze in dit soort tenten nooit gehoord. Het geeft ook wel een authentieke sfeer, een beetje rommelig zoals in de oude juke joints. Een stuk of wat kinderen zaten te pielen op elektrische gitaren, basgitaar, drums en een keyboard en soms wisselden ze van instrument. Ertussendoor liepen enkele zwarte volwassenen die hen instrueerden. Onder hen een heuse cop die de hele middag in- en uitliep als zijn buzzer piepte, maar een aardig stukje gitaar speelde: een mooi gezicht, zo'n geüniformeerde agent die roerend geduldig de kids gitaarakkoorden voordeed. Hij bemoeide zich vooral met een bebrilde twaalfjarige uitvoering van Elmore James (The Twelve Year Old Boy, 1957) die bloedserieus op zijn elektrische gitaar speelde. Op die manier kweek je bij de kids veel goodwill als cop, en zouden deze kinderen later niet aan de dope gaan of de criminaliteit induiken.

Langs de kant zaten enkele moeders, net als in Nederland bij gymnastiek- of zwemles ingespannen te kijken hoe hun kroost het deed. Maar de allerkleinsten, die naast hun moeders zaten, waren het mooiste om te

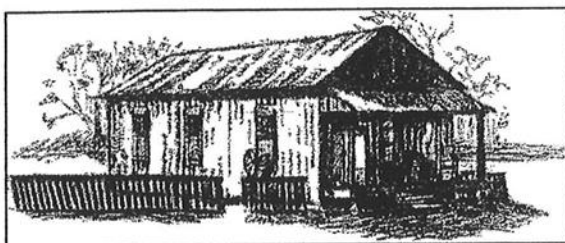
zien: met de tongetjes uit de mond zaten ze volstrekt gebiologeerd naar hun iets oudere broertjes en zusjes te kijken. Ook meisjes zaten in het bluesklasje. Een zesjarig dame-tje was er duidelijk voor het eerst: haar rode minigitaartje werd ingeplugd, en tijdenlang door een van de leraren gestemd. Daarna zat ze de hele tijd alleen maar haar rechterhand op het ritme van de muziek over de snaren te bewegen: eerst het ritme en gevoel voor de muziek, dan de rest. De vrouwelijke blues-onderwijzeres begon gewoon te spelen à la Jimmy Holmes in Bentonia, jammen en dan viel iedereen in: eerst de drummer, en dan de rest: geen toonladdertjes ofzo, nee, meespe-len, dan leerde je het vanzelf. Een ontroe-rende, uiterst sympathieke bedoening, we konden onze ogen en oren er niet vanaf hou-den.

Tegen de avond reden we naar de Hopson Plantation, de tip van de jonge reporter vol-gend. Het bleek een particulier project te zijn van ene James, die overdag als hoofd Onderhoud of zo werkte bij de Gemeente Clarksdale en min of meer zijn eigen tijd kon indelen en die o.a. besteedde aan het Blues Museum. Daar wij hem ook al hadden zien rondlopen. Zijn levensproject was het bewaren van de leefomstandigheden van de negers en plantages uit de jaren dertig op het terrein van de oude Hopson Plantation aan Highway 49. James wil van het terrein een soort Openluchtmuseum maken met de Commissioner als centrum.

De Commissioner was op plantages het hoofdgebouw en diende als kantoor, zieken-huis en eetzaal, het administratieve en soci-ale draaipunt van de plantages. James inte-resseerde zich niet voor de woonhuizen van de plantage-eigenaren, die nu overal slijk gerenoveerd te bezichtigen zijn als rudi-menten van het Gone With The Wind-sfeertje. Mr. James had het hoofdgebouw niet opgeknapt, maar er een café-

restaurantmuseum van gemaakt, volgepropt met kappersstoelen, beelden (Evangeline uit St. Martinville?), oude boeken, prullaria, affiches en bluesfoto's aan de onbewerkte muren, twee podia, en een bar. Er zaten een paar blanken aan de bar en we dronken een frisje. James gaf ons een uitgebreide toer over het terrein.

'Ik ben er al jaren mee bezig en geldgebrek maakt het tot een langdurig proces, maar dit is mijn levenswerk. Ik koop overal in Mississippi oude shacks op, die anders worden afgebroken of verbrand, en ik haal ze op grote trailers naar de Hopson Plantation. proces. Zo heb ik de shack van een neger-slaaf Robert Clay gekocht, die in zijn hutje, zonder gas, elektra en stromend water zeven kinderen had opgevoed. Zijn vrouw was ervandoor met een iets succesvollere slaaf. Zestig jaar had hij op een plantage gewerkt en daarbij ook nog de opvoeding van de zoon van de plantage-eigenaar voor zijn rekening genomen. Die kon niet met zijn pa opschieten en trok naar Robert toe. Toen Robert Clay stierf, wilde die zoon uit eerbied voor Clay niet dat de hut van hem werd afgebroken of verbrand, dus zette hij de houten keet te koop. Ik kocht het huisje en vervoerde het naar mijn Hopson Plantation.'

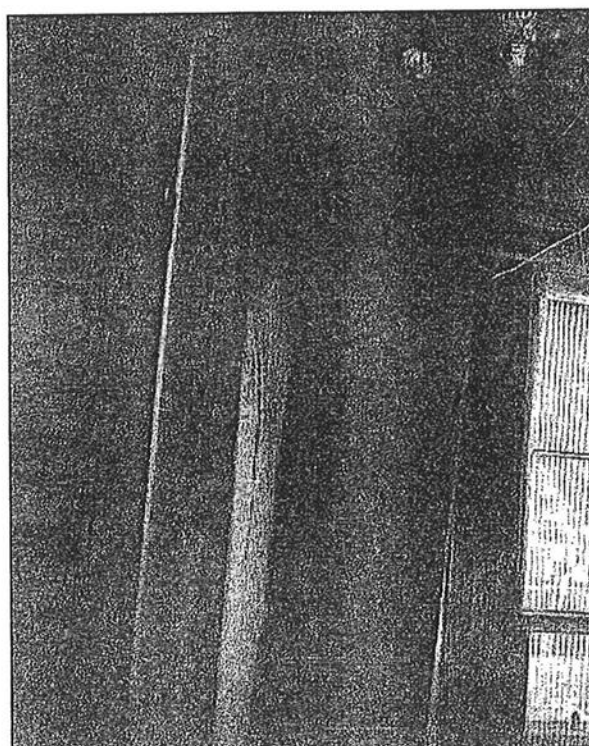

De shack van Robert Clay

Hij had er nog een paar staan en ze opgeknapt, zodat hij ze als een soort lodges kon verhuren, vaak aan muzikanten die er de rust vonden om muziek te schrijven en te repeteren. Hij had wel de oude staat zoveel mogelijk gehandhaafd en zo zagen we het interieur van een echte oude shack, waarin zoveel

negerslaven hadden geleefd. Ze waren niet zo klein als we gedacht hadden, maar voor de rest was het een zootje, maar wel met een porch. We zagen de flessenboom die boze geesten uit de huisjes moest weren, waarvoor ook de expres gebroken spiegels op de porch dienden, een restant van de Afrikaanse gewoonten van de negers. Het geloof aan geesten leeft nog redelijk sterk in deze zwarte gemeenschap. We hadden er in New Orleans al voorbeelden van gezien. Onderweg ving ik een gesprekje op tussen zwarte medewerkers van een benzinestation die uitgebreid de involvement van een gezamenlijke kennis bespraken die into voodoo was.

Het terrein van de Hopson Plantation beslaat een weids veld, waarop in James droom allemaal shacks moeten komen, waar bezoekers van Clarksdale dan kunnen logeren. Ook een streamlinecaravan zoals die op de hoes van Ry Cooders eerste elpee staat zomaar voor een bijgebouw geparkeerd.

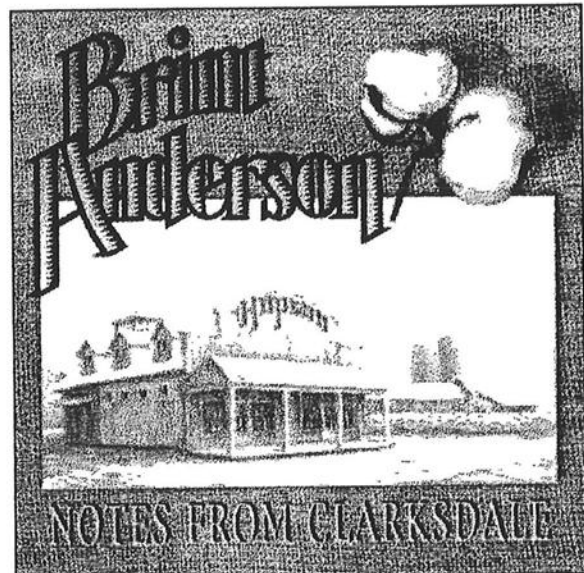
De broomwire: de oorsprong van de bottleneck

Op een van de porches had James een originele broomwire, of bow-string geïnstalleerd: een draad, verticaal met twee spijkers boven en beneden aan de muur bevestigd, met boven en beneden een steen eronder, zodat hij los van de muur kwam. Met een fles gleed men dan over de wire die daardoor een slied-achtige geluid maakte: de oer-bottleneck. Dit was de beroemde broomwire waar al die oude Bluesers het altijd over hadden, als eerste instrument waar ze op speelden. James speelde zelfs nog een stukje, om het effect aan te geven. Zo was de Blueser op het station van Tutwiler met zijn Yellow Dog ook begonnen, om later een goedkope gitaar te kopen en de fles te vervangen door een mes, handiger en makkelijker om mee te nemen.

Toen we vertelden dat we naar Helena zouden gaan vroeg Mr. James ons om een paar posters mee te nemen voor Bubba Sullivan, die daar een platenzaak runt. Die stond toch op mijn lijstje, geen probleem. De posters gingen over de presentatie van de nieuwe cd van Brint Anderson, opgenomen in de Commissionary waar ook een heus podium was. De presentatie was de volgende zaterdag, daar wilden we niet op wachten. Later bleek dat Brint Andersons eerste plaat Tribute to Elmore heette, uiteraard geen toeval.

Weer waren we alleen in aanraking gekomen met blanken, want ook hier waren geen negers te zien, die integer probeerden de zwarte cultuur van de Delta te bewaren. Het is toch opvallend hoe de blanken daarvoor het initiatief nemen, de fondsen werven, de geschiedenis beschrijven etc. De negers helpen wel mee en maken er ook gebruik van, maar het zijn de witmannen die het regelen. Komt dat nou doordat ze toegang hebben tot instanties en sponsors, komt het doordat ze de romantiek meer zien in die per saldo verschrikkelijke leefomstandigheden van de negerslaven - waar de Blues uiteindelijk uit

voortkwam - interesseert het de negers zelf minder omdat die minder aan die tijd herinnerd willen worden? het gebeurt in ieder geval wel, en door vreselijk sympathieke lui.

De hoes van de cd van Brint Anderson

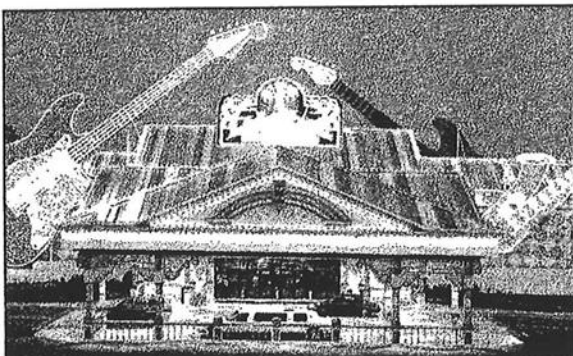
We voelden ons zo langzamerhand onderdeel worden van de bluescultuur in de Delta: iedereen kende elkaar en de lijntjes liepen van Yazoo City via Bentonina naar Ed Komara naar het Blues Museum naar Helena, onze volgende stop. Het werd steeds gemakkelijker om met bluesers en bluesenthousiasten kennis te maken, omdat we nu wat namen konden noemen van mensen die we al ontmoet hadden:

'Oh, Jimmy Holmes, de Bentonina Blues, je bent in het Blue Travel Cafe geweest? Wat leuk, hoe kwam je daar dan terecht?'

En zo zat je meteen weer middenin een mooi bluesverhaal.

9. Helena, Arkansas

Vanuit Clarksdale naar Helena over de legendarische Highway 61, de Delta in optima forma. Voor de tigste keer de Mississippi River overgestoken, want Helena ligt aan de andere kant, in Arkansas. De Mississippi dient vaak als grens tussen staten. Rechts van de brug ligt het belachelijk kitscherig vormgegeven Lucky Lady Casino, met een Rhythm & Blues- en een countrygedeelte, beide versierd met reusachtige gitaren. We zouden er overnachten, luxe en uiterst goedkoop, mits je niet gaat gokken, en dat deden we niet.

Het Lucky Ladycasino

's Ochtends hadden we bij het ontbijt een ouder blank echtpaar uit Wisconsin ontmoet, dat we ook al in Clarksdale bij het Blues Museum hadden gezien. Ook zij hadden weer connecties met Nederland, zijn vader kende uit de oorlog een schilder uit Rotterdam, de wereldberoemde Van Kampen. Heel gezellig, en leuk om zo'n ouder stel te zien dat ook de Bluestoer deed. We zouden die dag achter elkaar aanlopen.

We wisten uit de Blues Lovers Guide dat de legendarische King Biscuit Radioshow, die in de jaren veertig zoveel had gedaan voor het verspreiden van Ze Bluez, nog steeds elke dag van 12.15 uur tot 12.45 werd uitgezonden, nu vanuit het Delta Cultural Centre.

Zou de beroemde deejay Sunshine Sonny Payne er nog zijn? De Guide dateert uit 1994, en Payne draaide al sinds de jaren veertig mee, hij zou nu wel dood zijn. Het Delta Cultural Centre werd verbouwd, net zo'n soort gebouw als het Delta Blues Museum in Clarksdale, dit keer niet naast het station, maar aan de levee van de Mississippi River.

Ook hier een plein dat een bluessquare moest worden met enorme muurschilderingen van alle bluesgroten, op één na dan. Aan de overkant van Cherry Street zit de Blues Corner van Bubba Sullivan en daarnaast het tijdelijk filiaal van het Cultural Centre. Daar werd nu de King Biscuit Show uitgezonden. In een klein hoekje was een studiootje gebouwd en daar zat een kleine oude man met een koptelefoon op: de springlevende Sonny Payne.

'Uit Holland? Europa? Wat een eer om jullie hier helemaal in Helena te ontvangen. Kommen jullie nu apart voor mij hier heen?'

'Yes, Mr. Payne, het is een eer voor ons om u te mogen ontmoeten. U heeft zoveel gedaan voor de blues.'

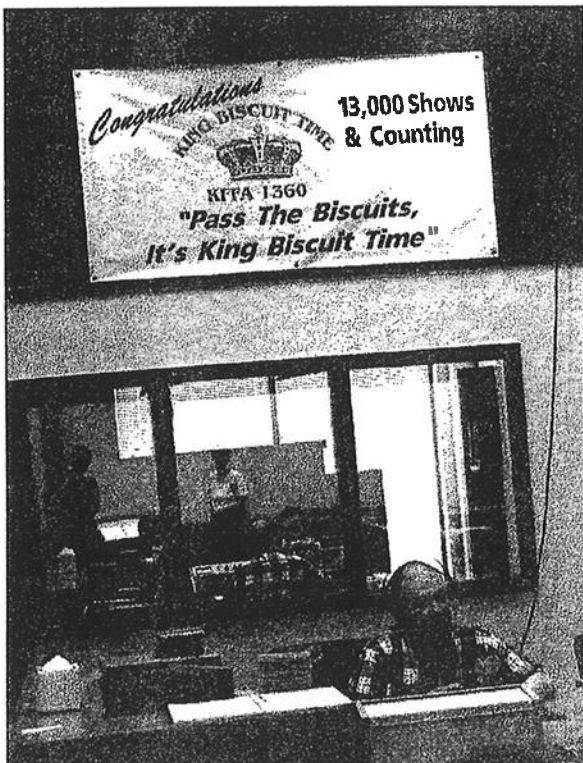
'Onzin, ik heb toch altijd gewoon mijn werk gedaan?'

'Ja, maar u bent toch persoonlijk verantwoordelijk voor de carrières van Sonny Boy Williamson, Robert Lockwood Jr., BB King en al die anderen?'

'Nou, nou, dat is veel te veel eer hoor!'

Wat een ontzettend aardige man. Gewerkt met al die blueshelden, die hem vaak als vriend beschouwen, maar hij liet er zich absoluut niet op voorstaan. Accessibility en integrity, dat zijn de woorden die me hier te binnen schieten.

Ook onze kennissen uit Wisconsin waren er ook en samen woonden we een heuse uitzending van de King Biscuit Show bij: Sonny Payne is aan het linkeroor doof, altijd handig voor een diskjockey en hij haalde alles door elkaar. 'En nu even reclame, oh nee! Dat hadden we net al gehad, nou ja dan maar een muziekje.' Hij is ook al vijfenzeventig en mevrouw Payne zit al twee jaar met Alzheimer in een verzorgingstehuis, dat vreet ook aan hem. Ad en ik hadden het idee dat het wel eens één van de laatste keren kon zijn dat hij nog actief voor de radio was.

Sunshine Sonny Payne in zijn studiotje

We werden even voor de microfoon gehaald als 'Ed and Burt from Holland', maar het grootste deel van de show werd in beslag genomen door een gladjanus van de televisie, die Payne wilde interviewen voor een geweldige documentaire over de rootsmuziek van Amerika. Wat een prachtige, maar ook schrijnende tegenstelling tussen de aimabele Sonny Payne met zijn liefde voor de muziek en de gebruinde, modieuze, in we-

zen ongeïnteresseerde yup op leeftijd, die vanuit New York even naar de country kwam om een filmpje over de Blues te maken. Toen Sonny de snel en vlot formulerende jerk op een blueshistorisch foutje betrapte, veranderde de arrogante betweter opeens in een heel klein verlegen diep blozend jongetje dat was betrapt op het pikken van een snoepje uit de snoeptrommel. Net goed!

Na de show was Sonny Payne snel weg, hij ging op bezoek bij zijn zieke vrouw. Ik vroeg de zelfingenomen tv-lul of er ook filmmateriaal was van Elmore James.

'Jazeker, we hebben een film van de BBC, met opnamen uit 1965, maar we weten niet zeker of we het gebruiken. We moeten kiezen, en dan komen John Lee Hooker en BB King eerder aan de beurt.'

Dat begreep ik wel, maar opnamen uit 1965 van Elmore James, dat was toch wel heel luguber, want toen lag hij al twee jaar op het kerkhof van Ebenezer. Ik zei maar niks, maar het bevestigde mijn vooroordeel tegen dit soort creeps. Getver. Sonny Payne was duidelijk ook niet zo gecharmeerd van dit type, en hield het geplande interview af en was misschien daarom zo snel verdwenen. Hij wordt toch al bedolven onder de verzoeken van media om zijn verhaal te vertellen, maar dat is duidelijk niet zijn grootste hobby, eigenlijk vind hij het maar onzin.

Buurman Bubba Sullivan van de Blues Corner was ook al in de geïmproviseerde studio komen buurten en wij hadden hem de affiches van Jim van de Hopson Plantation in Clarksdale over de cd-presentatie van Brint Anderson gegeven. We spraken af dat we straks even bij hem zouden langskomen. In een zijkamertje van de winkel van zijn vrouw had hij zijn Blues Corner, een zaak volgepropt met oude en nieuwe bluesplaten, dat deed denken aan Swingmaster, naast de

Schouwburg in Groningen. Die link was snel gelegd, want hij kende de naam Swingmaster van het label waarop R.L. Burnside een van zijn eerste elpees had gemaakt. Die hadden de boys van Swingmaster opgenomen, en hij wilde graag contact met ze.

Weer zo'n aardige man die alle tijd nam om ons de ene bluesanekdote na de andere te vertellen: toen wij zeiden dat Mr. Sonny Payne zo'n aardige man was, bevestigde Bubba dat hartgrondig.

'Sonny is zo bescheiden! Hij stond met BB King te praten op een bluesfestival toen er een andere blueser bij kwam staan. Sonny voelde zich teveel en liep weg, maar King haalde hem terug: 'Sonny, waar ga je nou heen?' En tegen de andere bluesheld: 'Dit is de man die de Blues groot heeft gemaakt!' Je zag Sonny blozen onder zoveel eer.... Hij heeft ook nooit begrepen niet waarom hij in 1992 in Memphis de Peabody Award, dat is de belangrijkste bluesonderscheiding, heeft gekregen.'

Bubba Sullivan in zijn hobbyruimte

Samen met Bubba presenteert Sonny in oktober het jaarlijkse King Biscuit Festival en

ook dat vond Mr. Payne een grote eer. Het vindt plaats op het plein voor de deur van de Blues Corner en opvallend is dat veel bluesers, die al jaren geen meter meer maken en flodderige optredens verzorgen, dan opeens weer de sterren van de hemel spelen. Bubba had een keer aan zo'n blueser gevraagd waarom het nu zo goed ging en die zei dat hij nu weer thuis was en daarom zo zijn best deed. Hier kwamen zijn vrienden en familie kijken, en dan zet je er een tandje bij. Bubba noemde hierbij ook een van de laatste concerten van Luther Allison, die hier kort voor zijn dood nog op het festival had gespeeld: alsof ie, volgens Bubba, al voelde dat hij dood zou gaan en nog eenmaal helemaal uit zijn dak ging.

Bubba vertelde ook nog een mooi verhaal over Elmore James, dat de ervaring van James Meredith bevestigde: Jimmy Reed zat ooit in dezelfde show als Elmore en gaf in de kleedkamer een jonge, leergierige blueser de volgende les in succes:

'Kijk, Elmore is verreweg de beste muzikant vanavond, ik kan daar niet aan tippen, maar hij trekt zich geen zak aan van het publiek, dat blijft gewoon zitten, maar als ik opkom, met veel minder talent, dan staat de zaal op zijn kop. Ik kan het publiek bespelen en dat kan en wil Elmore niet. You got to give them show!'

Tsja, mijn romantische beeld van Elmore James als gekwelde geest die voornamelijk voor zichzelf stond te spelen wordt in ieder geval door dit soort verhalen niet ontkend...

Voor Bubba was de uitgave van de Robert Johnsoncollectie de grote stoot tot de herwaardering van de blues geweest. Hij kreeg vanaf toen ook jongeren in zijn winkel die voor het eerst Chicago-blues hoorden: 'Is dit ook blues?', vroegen ze dan verwonderd. Ze hadden geen idee dat blues ook ruig en hard kon zijn. Al deze prachtige verhalen kregen we van Bubba in een uren durend college te

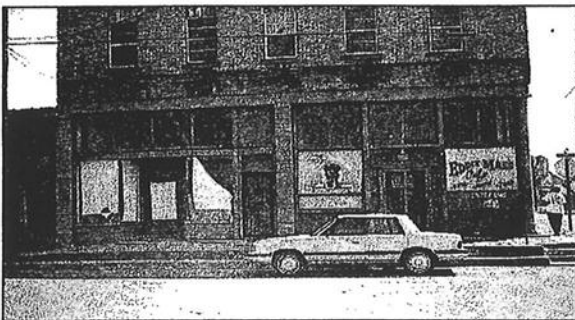
horen, maar in tegenstelling tot dat van Ed Komara was dit niet wetenschappelijk verantwoord maar met gevoel en emoties.

'Of Elmore James in de King Biscuit Hour heeft gespeeld? Ik weet het niet zeker hoor, maar hier heb ik de jubileumcd ter ere van de 13.000-ste uitzending. Kijk, zijn Dust My Broom staat erop, dus het zit er dik in.'

Tussen de platen en de cd's door schuifelde John Weston, een oude blueser, die nog op een festival in België met Hans Theessink had gespeeld, de Nederlandse blueser.

'Maar stel je voor guys, ik moest als voorprogramma voor hem optreden! Een schande, nou dat zag ik niet zitten, helemaal uit Amerika gekomen om de supporting act van zo'n blank, Europees bluesertje te zijn. Kom nou!'

Een zuur verhaal, net zoals Robert Jr. Lockwood altijd verontwaardigd reageerde op de eeuwige vragen die hij kreeg over zijn stiefvader Robert Johnson en recent op het wel opnemen van Eric Clapton in de Rock and Roll Hall of Fame en hijzelf niet. Daarnaast probeerde Weston iets te opdringerig zijn cd'tjes te verkopen. Maar hij staat wel mooi in de Big Book of Blues, de bluesencyclopedie. Bij zijn lemma staat ook dat hij regelmatig bij Bubba's Blues Corner speelt, dat klopt. Op zijn prachtige cd *I'm Doing The Best I Can* uit 1997 manifesteert hij zich als een uiterst relaxte blueser met een bijna sophisticated stem. Misschien was Weston wel bezopen toen we hem ontmoetten.

vlnr: podium Johnson, huis Frost, eega Frost

Bubba troonde ons mee naar de hoek van Cherry Street en Mississippi Street en wees ons op een pandje waar Robert Johnson nog had gespeeld. Daarnaast woonde Frank Frost, een mondharmonicaspeler in de traditie van Sonny Boy Williamson. We maakten een foto van de twee huizen. Mevrouw Frost slaat net de hoek om, boodschappen doen. We namen afscheid van Bubba, die weer terugliep naar zijn platenzaakje. Hij was al druk met de voorbereidingen voor het King Biscuit Blues Festival.

Via West Helena, tweede couplet van Dust My Broom, naar het hoofdgebouw van KFFA, het radiostation dat de King Biscuit Show uitzendt. Daar stond de aanhangtruck met het logo van de sponsor King Biscuit waarmee Sonny Payne en Sonny Boy Williamson in de jaren veertig de Delta inreden om op locatie de shows live uit te zenden. Ze zetten de truck ergens neer, klapten de zijkant naar beneden, piano erop en spelen maar. Daar stond ie, in een weiland naast enkele lage houten gebouwen van het radiostation. We liepen naar binnen en de eerste die we zagen was...Mr. Sonny Payne. 75 jaar en nog in full swing.

'Ed en Burt from Holland!'

Hij vond het prachtig dat we ook geïnteresseerd waren in het radiostation, we kregen een uitgebreide rondleiding en moesten met iedereen kennismaken.

'Nee, aan luistercijfers doen we niet, allemaal onzin', zei de baas van het spul. Het bleek een kleine AM-zender te zijn, die o.a. leefde van de spotjes van mensen die graag tot sheriff en judge verkozen wilden worden. Mr. Payne sloot net een contract met Don Gentry, de huidige country judge die ons trots vertelde over de bevoegdheden van zijn baan. Toen Gentry en vrouw verdwenen waren, zei Sonny dat hij het maar niks vond, die hele verkiezingstijd maar ja, je moest wel om als klein radiostation te overleven.

Zijn Peabody Award hing aan de muur, maar daar wilde Sonny verder niet teveel over praten.

'Mr. Payne, heeft Elmore James nou wel of niet in de King Biscuit Show gespeeld?'

'Nou, niet als soloartiest, maar wel als begeleider van Sonny Boy Williamson en als guestspeler.'

En zo drukte ik de hand die ooit de hand van Elmore had geschud.....

'En als u nu thuis bent, waar luistert u dan zelf naar?'

'BB King, die mag ik graag horen en Dina Shore, daar heeft King net een plaat mee gemaakt, dan vind ik leuk.'

We moesten nog even naar de souvenirshop want business is business nietwaar? We

wensten hem sterkte met zijn vrouw. Toen hij hoorde dat we in het Casinohotel wilden slapen betrok zijn gezicht:

'Kijk nou uit boys, ik heb zelf één keer in mijn leven gegokt, dat was in Nieuw Guinea, toen ik daar gelegerd was en heb toen 1500 dollar gewonnen, en daarna heb ik het nooit meer gedaan. Be careful boys!'

En met deze welgemeende raad namen we afscheid van Mr. Sonny Payne, de vleesgeworden bluesgeschiedenis en een van de aardigste mensen die we hier zijn tegengekomen. Toen hij wegreed, riep hij ons nog een keer na 'not to gamble en to drive safely', de standaard afscheidsgroet hier in de USA. Ja pa, we zullen er aan denken....

De aanhangtruck van The King Biscuitshow

10. Memphis, Tennessee

Op zoek naar een eettent in Memphis kruisen we binnen de kortste keren Beale Street, een kleinere en rustiger uitvoering van Bourbon Street in New Orleans, en niet zo'n bierwedstrijd als daar. Bovendien: bluesmuziek klinkt beter dan dixieland, hoe krakemikkig het ook wordt gespeeld. Er is een heus centrum, met Beale Street als hoofdstraat en het W.C. Handypark als middelpunt. Er wordt verschrikkelijk hard gewerkt om het centrum op te knappen: het baseballstadion, gesitueerd op het, laten we zeggen, Zuiderdiep van Memphis, was net twee weken klaar en op weg daarheen struikelde je over de bouwputten en in aanbouw zijnde gebouwen. Elk braakliggend stukje terrein wordt opgevuld om de mensen weer de stad in te lokken. Het Handypark aan Beale Street wordt ook aangepakt. Er worden veel appartementencomplexen gebouwd om de woonfunctie van de binnenstad te vergoten en zo o.a. de criminaliteit te verminderen. Het is een op het eerste gezicht sympathieke inhaalslag: ook de baseballclub bekommert zich om de kids, die er elke dag kunnen trainen.

Op de terugweg naar ons motel op Brooks Avenue hoorden we op de radio een interview met mijn all-time hero Neil Young, die een nieuwe cd had gemaakt. We hadden die al aangekondigd gezien in een grote boeken-cd-zaak in een buitenwijk van Memphis, waar we verdwaald waren. Zo te horen had Mr. Young iedereen weer op het verkeerde spoor gezet door na als die harde platen met o.a. Pearl Jam nu opeens weer met een rustige, zeg maar mellow plaat te komen in de traditie van Harvest, Harvest Moon en Old Ways. Toen we bij het motel aankwamen was het gesprek met hem nog niet afgelopen, en zo beleefden Ad en ik de eerste, en naar later zou blijken, ook laatste gescheiden

actie van de zeven weken dat we met elkaar optrokken. Ik bleef nog een half uurtje in de auto zitten voor Neil, en Ad ging alvast naar binnen om zijn favoriete filmzender HBO te bekijken.

Eigenlijk een wonder: we kenden elkaar helemaal niet zo goed, we waren collega's, die eigenlijk alleen hetzelfde gevoel voor humor en mijn rookruimte op school deelden en dan zomaar, uit een impuls geboren, zeven weken 24 uur per dag op elkaars lip zitten, dat is een risico. Maar met de hand op mijn hart, we hebben al die tijd zelfs geen zweem van een conflict gehad: Ad genoot van mijn enthousiasme over de blues en werd binnen een week een echte bluespurist: als het te commercieel werd, haakte hij af. Tussen Memphis en Chicago volgden we de wijnroute: het bleek dat Tennessee en Illinois de concurrentie met de Californische wijnen aangingen, met wisselend succes overigens. Zo kwamen we bij de mooiste wijnmakers en wijngaarden terecht. Ik leerde de beginselen van het wijnproeven van Ad, en kon in ieder geval daarna onderscheid maken tussen de typisch Amerikaanse foxy zoetige wijnen en de Europese drogere.

Het nemen van beslissingen en het maken van keuzes ging altijd in harmonie: 'We can go left and we can go right. You have two choices, Mr. Anderson.' Dit laatste was, dachten wij, een citaat uit the Matrix, die we viermaal 's avonds laat op HBO zagen, en viermaal waren we er stuk van. Maar dit vermeende citaat bleek helemaal niet voor te komen in de film, zo leerde Anne ons later. Grappig hoe je dingen verdraait. Maar het werd wel het symbool van de keuzemogelijkheden die we op onze trip hadden.

Beale Street is commercieel, maar zoals altijd, als je even verder praat met de mensen, gaat er een wereld voor je open. We kregen van de oude, invalide Abe Schwab, de eigenaar van de beroemdste uitdragerij ter wereld, in vogelvlucht de gehele geschiedenis van Beale Street te horen, inclusief de pawnshops, de yellow fever, de verloedering tot en met de huidige renovatie. Hij was niet zo te spreken over de plannen voor het Handy Park. Zijn zoon was zijn evenbeeld, dezelfde squirrel cheeks zoals oude Abe het noemde.

Overdag is Beale Street een genoeglijke promenade met vele families die uiteraard etend en drinkend heen en weer slenteren in Handy Park, waar wij op een bankje zaten precies tussen de twee bluesbands in die daar om de beurt een uurtje mochten spelen voor tips in de bucket. Links van ons speelde een zeskoppige formatie met een oude blueser als spits en als bijzonderheid een blanke dame op dwarsfluit wat het geluid een Jethro Tull-achtig tintje gaf. Lekker elektrische blues, met als standardsongs Walkin The Dog van Rufus Thomas die hier de grote man is, Kansas City en vreemd genoeg Robert Johnsons Sweet Home Chicago. Het publiek werd behalve de toeristen gevormd door een aantal oudere zwarte, in goedkope, maar niet echt armoedige kleren uitgedoste dames en heren, die sigaretjes rokend rustig meeswingden op de muziek.

Toen Jethro Tull klaar was en rechts van ons drie dikke negers aanstalten maakten om hun set te spelen, schuifelde de meute langzaam voor ons langs naar de andere kant. Daar swingden ze weer rustig verder. De driemansband speelde eigenlijk aldoor hetzelfde nummer, dat onveranderlijk eindigde in Kansas City. We herkenden op een gegeven moment zelfs Dust My Broom, dat hier een bijzondere uitvoering kreeg: de gitarist speelde de helft van de noten van de beroemde Riff en we herdoopten deze versie

tot Dust, punt. Na hun optreden wandelden de toehoorders weer op hun gemakje in ganzenpas naar de andere kant van het park, waar de andere bluesgroep weer van jetje ging. Zo brachten deze pseudo-daklozen de hele dag door.

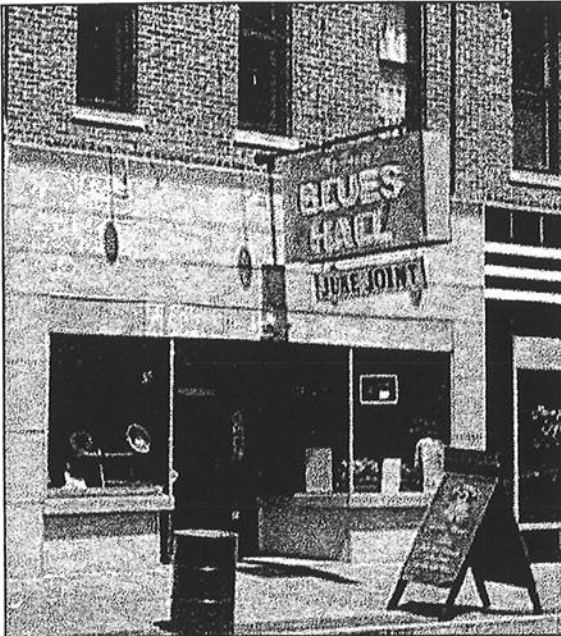

Heen en weer, heen en weer: Handy Park

We hadden alweer een favoriet balkon gevonden, Alfred's op de hoek met Third Street. Langzamerhand maakte Beale Street zich op voor de avondkermis: bierbarretjes werden buiten gezet, de zwaar bewapende cops, waaronder een regiment sportief geklede bikers, arriveerden en werden geïnstrueerd. Het werd drukker, het publiek werd ouder en blanker en jonge negertjes vertoonden hun breakdancekunsten aan het publiek.

We aten in BB Kings Cafe, begeleid door een witte bluesband met een gitaarvirtuoos op de vierkante gitaarmeter, niks. Uit de Jazz- en Blueslovers Guide wisten we dat de enige plek waar roots blues werd gespeeld de Handy's Blues Hall was. Daar zou in de vooravond Blind Mississippi Morris spelen, die hadden we in Tuscaloosa, op weg naar Birmingham net gemist en met zo'n naam moest het wel goed zijn.

De Guide had niets te veel gezegd: wat een prachtige tent. Het interieur van een juke joint, plaats voor ongeveer tien man publiek,

Rootsblues in Beale Street

met een tapijtje als podium, waar onder een schemerlamp een grote leunstoel stond die zo'n beetje de hele stage in beslag nam. Er was nog net plaats voor de gitarist en wat geluidsapparatuur. In de stoel zat harmonica-beul Mr. Morris als een gek heen en weer te swingen, met beide voeten de maat meestampend. Formaat BB King, grijs Zeemankostuum, zwarte hoed, donkere bril, en een mondharmonicagordel op de heup als de eerst de beste Wild Westgunman. Een geweldige lage basstem, af en toe uithalend als Howlin Wolf. Schuin achter hem zat zijn witte begeleider, Brad Webb met constant een vertederde glimlach op zijn gezicht.

Naast ons zat een stel uit Buffalo, New York, hij met een kansloos Sunstudio-sweatshirt aan. Ze waren al zes jaar bezig om de rhythm- and bluesscene van hun woonplaats in kaart te brengen. Daarom reisden ze in één hele week van Memphis naar New Orleans en weer terug, op zoek naar de roots van die rhythm- and bluesscene van Buffalo, New York. Ze hadden ons al gezien bij het Bluesmuseum in Clarksdale, wij hen niet, want zij waren daar maar een

uurtje geweest. Hun grootste wapenfeit was dat ze de pianospeler kenden die de inmiddels gestorven Richard Manuel van The Band in de jaren negentig een paar keer had vervangen bij hun zoveelste mislukte reünie. Deze pianoman kwam ook uit Buffalo, New York. Tsja, dat is ook wel een stevige basis voor het schrijven van een standaardwerk over de rhythm- and bluesscene van Buffalo, New York. Ze waren al weer snel verdwenen uit Handy's Blues Hall.

Wij niet, wij hadden immers alle tijd? Blind Mississippi Morris en Brad Webb speelden een aantal bluesclassics en een paar talking bluesnummers waaronder Juke, het verhaal over de eerste keer dat Morris op 21-jarige leeftijd een juke joint bezocht, tot verdriet van ma en tot grote vreugde van pa. De andere verhalende blues ging over Rosa Mae, een kale, tandenloze, slecht geklede oerlelijke dame: je koopt een pruik voor haar, een gebit, je zet haar in de nieuwe kleren en dan bedriegt ze je met de eerste de beste kerel die langskomt. Ze Bluez. De heren hadden er zin, het swingde als een gek, Webb hanteerde regelmatig de slide, ze speelden zo gedreven dat je op het puntje van je stoel zat. Er waren wel acht bezoekers, het was bijna weer een privé-concert.

Halverwege maakte Brad Webb plaats voor een gezette jonge neger, Waymon Meeks, die me daar even een aantal Robert Johnsonnummers neerzette, inclusief bottle-neckwerk, dat was niet mis. Blind Mississippi Morris vormde nu met zijn stuwende mondharp spel de ritmesectie, weergaloos. Dit was een mooi voorbeeld van het sitting in, zoals veel bluesers dat beschreven als ze het over hun beginperiode hadden. Daarna kwam Webb weer terug en speelden de oude blinde Morris en de jongere Webb nog een aantal heerlijke bluesnummers.

Blind Mississippi Morris

We waren te laat om een tip in de bucket te gooien, dus gaf Ad de vijf dollar aan Brad Webb, die met de gevulde emmer naar de bar liep.

‘Where you're from?’

‘From Holland.’

En direct begon de sympathico een heel verhaal over festivals in Zwitserland en België, waar ze met zijn tweeën gespeeld hadden. Dat deed ons denken aan James Weston, de blueser die we hadden ontmoet bij Bubba Sullivan, die zo verontwaardigd was geweest dat hij op een festival in België vóór Hans Theesink moest spelen.

‘Ah, James Weston, daar heb ik nog cd's van geproduceerd.’

En toen Ad het Blue Travel Cafe in Bentonina noemde, ging Bradd helemaal loos.

‘Bestaat die tent nog?’

‘Jazeker, we zijn er net geweest.’

‘Man, ik heb daar nog een cd opgenomen van Jack Owens, de Bentonina-bluesheld, met het geluid van de trein op de achtergrond. En zijn jullie ook in het keukentje geweest?’

‘Nee, hoezo?’

‘Nou, daarachter zit een eenpersoonskaperszaak met een barberchair en daar weer achter zit de hoochie-coochieroom, als je begrijpt wat ik bedoel. Die werd op zater-

dagavond regelmatig door stelletjes gebruikt....’

Aha, hoochie-coochie is net als de term rock and roll dus een synoniem voor het oudste en leukste spel ter wereld. Wisten we eindelijk wat Hoochie Coochie Man betekende.

Webb troonde ons mee naar de bar, waar de reus Blind Mississippi Morris inmiddels aan het bier zat. Webb had hem daarheen al eerder begeleid, echt blind, die Morris.

‘Hey Morris, here are two guys from Holland.’

En meteen draaide de oude blueser zich breed smilend om en begon hij over de geschiedenis van Beale Street te vertellen, met de pawnshops, waar je trouwringen kon verpanden.

‘Nou, Mr. Morris, dat kwam dan zeker wel goed uit, met die lelijke Rosa Mae, die er vandoor ging. Kon u de trouwring weer verpatsen!’

Dat vond hij wel een goede grap en zijn lach bulderde door de inmiddels verlaten Handy's Blues Hall. We kletsten door over festivals in Europa, Swingmaster, Bubba Sullivan, Sonny Payne, roots blues, wat Webb en Morris back porch blues noemden in tegenstelling tot de commerciëlere elektrische blues, over deze tent die ook volgens hen de enige rootsbluesplek in Memphis was, over Dust My Broom en de rudimentaire uitvoering van Dust in het park.

Waymon Meeks, de jonge reïncarnatie van Robert Johnson, voegde zich bij ons en praatte honderduit over zijn trips naar Europa waar zijn vriendin in Frankfurt werkte, zijn baan als Civil Construction worker, zijn optredens op festivals, zijn wens om over twintig jaar, als hij genoeg had verdiend, alleen nog maar de blues te spelen en de country blues als cultural heritage. We stonden lekker te lullen, toen we opeens Webb en Morris weer op het geïmproviseerde po-

dium ontdekten. Ze waren toch al klaar met hun optreden?

'And now a special request for our friends from Holland, Dust My Broom!'

De extra set ging nog even lekker door. Op een gegeven moment vond Brad Webb het genoeg en hij begon in te pakken. Maar Morris wist van geen ophouden en trakteerde hij ons o.a. op een soloversie van Standing at the Crossroads. Webb moest hem op een gegeven moment echt uit zijn riante stoel slepen, anders had hij nu nog zitten spelen. Webb vertelde dat Morris in Tuscaloosa, waar we ze net gemist hadden, van elf uur 's avonds tot de volgende ochtend half vijf bezig was geweest. Hij speelt echt voor zichzelf, omdat hij er lol in heeft, en zo hoort, dames en heren

Het vrolijke duo Webb en Morris

Na afloop hingen we aan de bar en we kregen spontaan hun cd aangeboden. Die heette Back Porch Blues. Ze wilden van geen betalen weten, dus maar een rondje.

'Another beer, Mr. Morris?'

'Nou, doe nou maar een Bourbon!'

Tsja, blind, dik, slecht pak, spelen voor tips, rammen op de mondharmonica, een stem als een dragonder en dan Bourbon, dit was wel echt het klassieke beeld van een oude blueser. En dat op een vrijdagavond midden in de kermis van Beale Street, onbeschrijfelijk. We praatten verder over de bottleneck in

wezen en tijd. Ze hadden het aldoor over een Zweedse jongen die door de zuidelijke staten rondzwierf en overal op straat speelde, ene Erik, die volgens hen fantastisch slidegitaar speelde. Zou dat onze straatmuzikant zijn die we op onze eerste dag in New Orleans bij het Royal Cafe Cross Road Blues hadden horen spelen?

De volgende dag naar de Memphis Music Hall of Fame, de geschiedenis van Beale Street en zijn muzikanten, duizenden foto's, gitaren, kleren, opnameapparatuur, platen en video's vanaf Handy tot en met Isaac Hayes. Ad kreeg kippenvel van een opname van Furry Lewis, een Memphis Blueser die veertig jaar lang 's nachts als straatveger Beale Street en Handy Park had schoongeveegd. Een mooi bewijs hoezeer Ad al een bluespurist was geworden. We liepen heel snel langs de Elvisuitstallingen naar de Staxvitrines en -video-opnamen, altijd goed om Otis-die-dood-is weer te zien met zijn ongemakkelijke, maar weergaloze Try A Little Tenderness, Booker T and The MG's met mooie jeugdfoto's van Duck Dunn en Steve Cropper, met de lijn naar Jake en Elwood Blues, en Sam en Dave met hun Hold On I'm Coming

Ik moest Ad toen wel de anekdote vertellen over de laatste twee en dit nummer: Sam (of Dave) was tijdens de opname even naar de wc en toen dat wat lang duurde, riep Dave (of Sam) waar hij bleef, ze moesten verder. Sam (of Dave) riep toen terug: 'Hold On, I'm Coming' en dat was meteen een mooie titel voor de song...

In Overton Park maakten we het Earth Day Festival mee, een pseudo-Woodstock met de grootste verzameling grijze overjarige hippies ooit bijeen gezien, allemaal zeer begaan met het milieu. De introductiezin 'Were teachers from Holland' deed het hier zeer goed, want in de ogen van de Environmentfreaks

is Nederland zo'n beetje het paradijs op milieugebied. Vergeleken met de USA kan dat wel kloppen. Ten eerste is alles hier disposable, ten tweede worden niet meer gebruikte shacks, caravans en fabrieken niet afgebroken: ze laten ze gewoon verrotten en bouwen er pal naast een nieuwe. Ten derde is de auto hier zo belangrijk dat ze klagen over de benzineprijs die wel viermaal lager ligt dan bij ons.

De coördinatrice van het festival, waar enkele gezellige jugbandjes speelden, deelde onze afkeer van Elvis, maar ook zij kon niet voorkomen dat een Elvisimpersonator, een toerist uit Hongarije, die toevallig langskwam even in zijn witte pak Hound Dog moest spelen op het podium. Dezelfde coördinatrice vertelde toch wel trots dat dit de plek was waar The Pelvis voor het eerst in Memphis had gespeeld. De Oostblok-Elvis relativeerde zijn act gelukkig toen hij bij het leave van de building breed glimlachend een dame uit het publiek onder de arm nam en zogenaamd ontvoerde. Maar een veeg teken was wel dat het tijdens zijn korte optreden meteen begon te regenen.....

Natuurlijk zijn we naar de Sunstudio's geweest. Dat bleek een verbouwde souvenirwinkel te zijn, we zijn letterlijk maar vijf minuten binnen geweest. Verder hoefden we gelukkig maar tien minuten op de Elvis Presley Boulevard te rijden. In het Visitor Centre moest BB Kings levensgrote beeld zijn plek delen met een evengroot statue van Elvis. We liepen regelmatig noodgedwongen langs de Elvisclub in Beale Street, waar ze 24 uur per dag zijn muzak draaien en waar de white trash in- en uitloopt. Aan de overkant van de straat stond godbetere het nóg een beeld van Elvis! Maar verder konden we confrontaties met de Elviscultus goed uit de weg blijven.

Het Lorrainemotel, waar Ds. Martin Luther King in 1968 werd vermoord, is van buiten in oude staat hersteld, compleet met auto's uit die jaren. Van binnen zijn de motelkamers verbouwd tot museum, op de kamers van de echtparen King en Abernathy na: die zien er nog net zo uit als op die fatale dag. Creepy, ik vond het wat genant om er binnen te lopen en de bedden te bekijken. Op het balkon van deze kamers hangt een krans op de plek van de beroemde foto van vlak na de moord, waarop medewerkers van Ds. King het gebouw aan de overkant aanwijzen waar de schoten vandaan kwamen. Een beeld dat net zo in ons collectieve geheugen zit als de foto van Allende met helm voor het paleis even voordat hij sneuvelde in 1973.

Het Lorraine Motel met krans op het balkon

Na de recente berichten over de erfenis van Robert Johnson en de daders van de bom-aanslag op de kerk in Birmingham, verscheen er in juni 2000 ook een bericht over de conspiracytheorie over de moord op Dominee King: die theorie werd officieel naar het rijk der fabelen verwezen. De familie King, maar ook de familie van James Earl Ray en de onvermijdelijke dominee Jesse Jackson waren hier niet blij mee. Wij weten wel beter: het was wel een complot, uiteraard geïnitieerd door The Cigarette Smoking Man uit de X-Files, ook verantwoordelijk voor de moorden op de Kennedy's, de inval op Cuba en de oorlog in Vietnam....

Maandagochtend in Beale Street

Een regenachtige maandagochtend op Beale Street: uitgestorven, een hek om Handy Park heen, waar de renovatie tegen de zin van Abe Schwab nu begint. Geen muziek te horen. Je kunt Furry Lewis met zijn straatvegerkarretje zo zien lopen. We bezochten het Peabodyhotel, waar vijf stom waggelende eenden elke ochtend om 11.00 uur via een rode loper van de lift naar de fontein in de lounge worden begeleid, en om vijf uur 's middags weer terug. In dit hotel waren in de

jaren dertig en veertig veel bluesopnamen gemaakt van onder meer Tommy Johnson. Hier was ook BB Kings carrière echt van start ging toen hij in 1969 na zijn hit *The Thrill is Gone* werd uitgenodigd om er te spelen. 'The Mississippi Delta begins in the lobby of The Peabody Hotel and ends on Catfish Row in Vicksburg.'

In de lounge van dit poepsjieke tiensterrenhotel staat ook een vitrine met peperdure Jimmy Garcia-paraferalia zoals poppen en porseleinen toerbussen van de Grateful Dead. Deze supercommerciële merchandising van de oude hippie geeft aan dat de Amerikanen de muziek uit de six- en seventies als een belangrijk onderdeel van hun nog maar jonge cultuur ervaren. On the road zaten we mee te swingen met Led Zeppelin, The Doors, Jimi Hendrix, Creedence Clearwater Revival en Bad Company, die de hele dag uit de autoradio klonken.

11. Chicago

In The Windy City sliepen we in Arlington House, een hostel met veel rugzakken op pootjes en bijna-daklozen die hier voor twee dollar konden ontbijten. Wij probeerden dat ook eenmaal en daar lieten wij het bij. Het ligt in een mooie Engelse studentenbuurt met veel dure appartementengebouwen. Clark Street, Lincoln Avenue en Halsted Street zijn leuke winkelstraten met veel eet-tentjes, boekhandels, heel vele tweedehandsplatenzaken, ook veel vinyl, Michigan Lake op vijf minuten net als de boven- en ondergrondse metro en Bluesclubs als B.L.U.E.S. en de Kingstone Mines om de hoek.

PERVIS SPANN
"The Blues Man"

**SPEAKIN' OF
THE BLUES**

*oral history interviews
and performances for
The Chicago Blues Archives*

in cooperation with
The Mayor's Office of Special Events
City of Chicago, Richard M. Daley, Mayor

interviewed by BARRY DOLINS

FREE PROGRAM
12:15 pm, Friday, May 5, 2000
Harold Washington Library Center
Auditorium, Lower Level
400 S. State St., Chicago

Aankondiging van de Blueslezing

In het souterrain van de van buiten en van binnen indrukwekkende Washington Library is het Auditorium gevestigd, ongeveer anderhalf keer de Kleine Zaal van de Oosterpoort. Daar werd de eerste zwarte diskjockey Pervis Spann, The Blues Man, geïnterviewd. Hij draaide al sinds 1960 Blues op het radiostation in Chicago en had prachtige

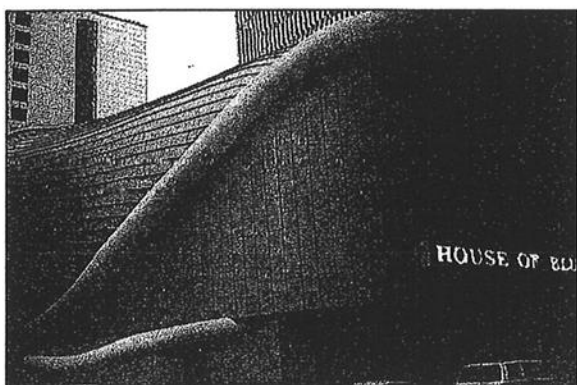
stories over het legendarische optreden van BB King in het Regal Theatre, over het laatste optreden van Howlin Wolf en over de geschiedenis van de Chess-studio's. Mooi verhaal: hij had ooit aan een dokter gevraagd waarom komen er zoveel Bluesers uit de Mississippi Delta kwamen.

'Het water, Pervis, het ligt aan het water daar....'

Pervis, een klassieke oude blueser met zonnebril, pseudo-sjiek pak, hij kon een broertje van Blind Mississippi Morris zijn, luisterde als jongen al veel naar de Blues, maar zijn ouders vonden dat niet goed, het was immers devil's music? Maar Spann had dat er nooit in kunnen ontdekken: het ging altijd over een man die zijn vrouw kwijtraakte aan een ander en daarnaast hard werkte om zijn gezin te kunnen onderhouden. Niks geen devil. Het waren mooie verhalen, voor twintig man, merendeel zwart. Iets minder bescheiden dan onze vriend uit Helena, Sonny Payne, maar evengoed zeer leerzaam en amusant, ook door de bluesfragmentjes via de muziekinstallatie

Zondag naar Maxwells Street Market, ooit, op een andere plek, het startpunt voor vele Bluesers als ze net vanuit de Delta naar de grote stad waren gekomen. Nu werd het beheerst door Latino's, de derde bevolkingsgroep hier. Op de eerste plaats staan de negers en op de tweede de blanken, die qua inkomen en status wel bovenaan staan. Zuid-Amerika, die markt: zweterig, broeierig, alles vies, het vele eten in de open eet-tentjes durfden we niet aan te raken, laat staan op te eten. Under The Vulcano met Albert Finney. Een mediocre bluesbandje speelde for old times' sake uiteraard Kansas City.

De volgende dag zou volgens de flyer van het Chicago Blues Festival de verjaardag van Robert Johnson gevierd worden in Grant Park, maar niemand, ook niet in The House of Blues, hier gehuisvest op het nieuwe Marina Island tussen twee honingraatparkeergarages in een schildpadachtig gebouw, kon ons vertellen hoe laat. We liepen de volgende dag wel het park in, waar gesport werd en waar een mooie muziekkoepeel was, ietsjes groter dan in het Sterrenbos. Maar geen Johnson.... Die man blijft toch een mysterie! In State Street, in een van de vele winkelgalerijen zit het Music Center: cd's, boeken, violen, piano's, een aparte winkel voor gitaarsnaren, echt alles op muziekgebied.

Exterieur van House of Blues, Chicago

s Avonds naar B.L.U.E.S., de beroemdste bluesclub ter wereld, en daar hebben ze ook wel gelijk in. Net even groter dan onze huiskamer aan de Ludemaborg, met een podium net even groter dan in Handy's Blues Hall in Memphis, maar nu verhoogd. We kwamen voor Guy Clark, maar die was er niet, wel Chico Banks en zijn Candy Liquers Machine, een jonge Hendrix-adept en gitaarvirtuoos, veel leuker dan die witman in BB Kings Café in Memphis. Het klonk vloeiender en de sfeer was beter. Veel instrumentaal jamwerk op een spijkerstrak ritme van drums en bas. Alleen de keyboardspeler viel met zijn riedeltjes uit de toon. Chico Banks zelf speelde zevende-generatieblues à la Jimi, maar hij beheerste

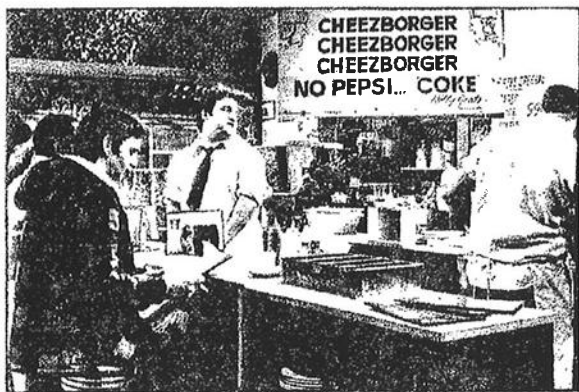
eigenlijk alle stijlen. Dat liet hij horen in een langzame blues die hij gebruikte om BB King te eren.

'People, when BB King was here, he would sound exactly, and I mean exactly like this', en hup, als je je ogen sloot dan klopte het. Daarna kregen Albert King, Stevie Ray Vaughn en uiteraard Hendrix ook een beurt. Helaas mocht de keyboardspeler af en toe wat 'old school'-liedjes kwelen: potpourri's van soulnummers en doowopliedjes. De bassist had per saldo de beste stem, mooi gebronsd, maar hij mocht maar één nummertje zingen. Een leuke avond, veertig man publiek, negentig procent wit met alleen een prachtig zwart stelletje op leeftijd, maximaal een meter vijftig groot, unisex gekleed in zwart inclusief zwarte borsalino, die de hele avond in en uit dribbelden op hun korte beentjes. Onze shagjes baarden veel opzien, zeker als we vertelden dat we uit Holland kwamen: oh, dan was het zeker weed, want Holland is zóó liberal.

Aan het begin van de Magnificent Mile, de winkelstraat van The Windy City, waar de wolkenkrabbers gelukkig wat verder uit elkaar staan dan in The Loop, het winkel- en businesscentrum van Chicago, doken we Billy Goat's Tavern binnen. Het is het baseballcafé van de Chicago Cubs, die net live op de televisies speelden, met allemaal foto's en artikelen aan de muur om de bekendheid van de tent aan te geven, een VIP-room waar iedereen in kon en de uitnodiging om een gratis biertje te verdienen door een onuitsprekelijke Griekse naam goed uit te spreken. Ad probeerde het nog even, maar het was te moeilijk.

Wij kwamen bij Billy Goat's Tavern om de locatie te zien waar John Belushi in een scène uit Saturday Night Live een glansrol vervulde als Griekse eigenaar van een cafetaria. Hij bood zijn klanten op zijn typische ge-

welddadig verbale manier alleen maar Cheezborger, Cheezborger, chips en Coke aan. Dan Ayckroyd speelde zijn broer de cheezborgerbakker en Bill Murray zijn domme neef.

John Belushi en Dan Ayckroyd in Billy Goat's Tavern

Ja hoor, het klopte: de counter, de bakplaat, dit was het! Of het nu toeval was of niet, maar die sketch werd hier live herhaald bij het bestellen van de koffie.

'I would like one regular coffee with only milk en one with only sugar.'

'That's two coffee with sugar?'

'No, one with only milk en one with only sugar.'

'One with milk and sugar?'

'No, one with milk en one with sugar.'

'Yes, so that's two with milk?'

'No.'

'Two with sugar?'

'...'

Een complete spraakverwarring. We dachten eerst dat het aan het gebrekkige Engels van de Latino-dame lag, maar achteraf... No hamburger, cheezborger!. No fries, chips! No Pepsi, Coke!

Ik wilde graag het huis zien waar The Marx Brothers hadden gewoond en dat lag in The South, waarvoor we al verschillende keren waren gewaarschuwd: 'Blijf daar weg, veel te gevaarlijk.' We hadden zelfs een keer in Iowa het advies gekregen om maar helemaal niet naar Chicago te gaan, want daar zouden

we niet levend vandaan komen. Typisch een geval van beeldvorming, dachten wij. Op zaterdagavond in de Peperstraat lopen schijnt ook gelijk te staan aan zelfmoord. We namen de metro naar de South, en zagen de eerste drie uur letterlijk geen enkele blanke meer. We stapten uit op een metrostation midden tussen de highways en zagen een vreselijke dump. Ruïnes van afgebroken huizen, braakliggend terrein, Oostduitse woonkazernes, wat een ellende. De aardige zwarte die ons de weg wees voelde zich meteen verantwoordelijk en keek nog drie keer om er zeker van te zijn dat we de goede kant opgingen: 'That way, okay?'

De Martin Luther King Drive waar de Marxes hadden gewoond, zag er wat beter uit: een brede zesbaansweg, grotere huizen, maar wel vervallen en ook hier geen blanke te zien. Het huis van Groucho, Chico en Harpo stond er nog: historische grond. Hier hebben ze gelopen en geleefd!

Hier woonden Groucho, Chico en Harpo!

Een mooi moment, dat toch wat overschaduwd werd door de ellende die we zagen op 47th Street, de winkelstraat van de wijk: die winkels waren alle in handen van Indiërs. De zwarten hingen wat rond, zonder enig doel, de jonge moedertjes schuifelden met kinderwagen van winkel naar winkel en iedereen staarde indolent voor zich uit. We voelden ons niet echt bedreigd maar men keek wel zeer afwachtend naar die twee blanke gekken die zomaar in de wijk rondliepen.

Zo werden we weer even keihard geconfronteerd met de situatie van de zwarten in Amerika: eerst de armoede in Mississippi en Louisiana en nu die in Chicago. Hier zag je die verdomde burgemeester van Chicago, zoon van de beruchte Daley, niet. In de Loop en in het noorden struikelde je over de borden waarop weer een geweldig nieuw project werd aangekondigd, altijd met Daley's naam erbij, in elk museum was hij weer paraat bij de ingang en op de folders, maar hier, tien minuten van het centrum, schitterde hij door afwezigheid: hier was toch geen eer aan te behalen. Je zou je bijna kunnen voorstellen dat je als neger een pistool pakt en de boel verrot schiet, wat een uitzichtloze bende.

We waren wel opgelucht toen we in Chinatown kwamen, waar het veel levendiger was, met de ene winkel na de andere, veel bedrijvigheid, Chinese straatnaambordjes en heerlijke broodjes voor de lunch. We kwamen in een iets betere zwarte wijk, iets dichterbij de Loop. Zou het gebouw van het beroemde Chesslabel op 2120 South Michigan er nog staan? We hadden het adres, maar ook hier was heel veel afgebroken. Het stond er niet alleen nog, je kon er zelfs naar binnen. Het was weliswaar te laat voor de tour, maar even aangebeld en ja hoor:

'Kom binnen. Uit Nederland? Wat leuk, willen jullie een colaatje, guys? En wat pop-

corn, guys? Ga lekker zitten, er komt zo iemand bij je!'

Daar zaten we dan, in de etalage van de legendarische Chessstudio's, in luie stoelen naast de levensgrote display van Willie Dixon, de beroemde majordomus van Chess.

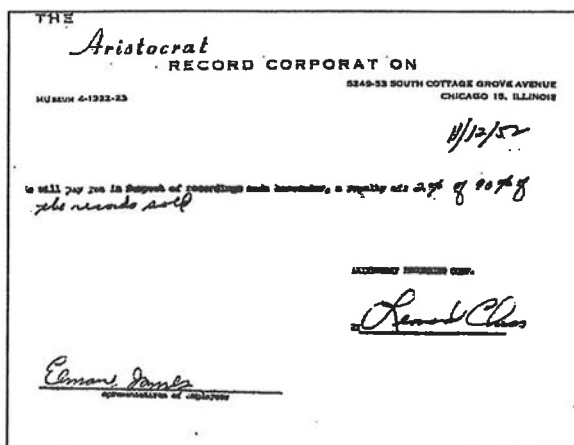

Ad in de etalage van de Chess-studio

Even later werden we door een blanke dame rondgeleid door het gebouw. We zagen een filmpje in de beroemde studio, met een prachtige levensgrote foto van Waters, Dixon en een jonge Buddy Guy aan de muur. De rillingen liepen me over de rug in de sobere, eigenlijk vrij kleine ruimte met het geluidsisolerende gaatjesbord op de muren. Hier waren al de historische opnamen gemaakt van Muddy Waters, Elmore James, Buddy Guy, John Lee Hooker, Howlin Wolf, Sonny Boy Williamson, Chuck Berry en al die andere blueshelden. Later kwamen de Stones, de Yardbirds en de oude Fleetwood Mac hier opnemen.

Het bleek dat Willie Dixons in dit gebouw Blues Heaven had opgericht: een stichting die de Blues wilde preserven door kinderen de Blues te leren, honderden mondharmónica's op scholen uit te delen, oude bluesers zakelijk te helpen met contracten en royalty's etc. De stichting deelt ook scholarships uit aan jonge zwarte studenten. Die beurzen dragen de namen van Waters, Hooker, Dixon en Taylor. Ze hadden de vorige avond zelfs een gezellig avondje georganiseerd voor de weduwen van overleden Blueser!. Een sympathiek geheel.

Het gebouw was door Dixons weduwe opgekocht en werd ook gesteund door beroemde popmusici als de Stones en Clapton: Ron Wood had schilderijen geleverd, helemaal niet zo gek. Er hingen bluesmemorabilia aan de muur zoals gitaren en kostuums en heel veel gouden platen. Men was nog druk aan het renoveren: men wilde weer echt opnamen gaan maken. We zagen de controlekamer en de kantoren van de gebroeders Chess, die in de documentatie werden weggedrukt: Dixon werd hier met terugwerkende kracht als de grote man beschouwd en de Chessbroertjes als geldwolven. De autobiografie van Dixon, *I Am The Blues*, bevestigt dit beeld. Maar dit was wel de plek waar Elmore zijn contract met Leonard Chess had getekend!

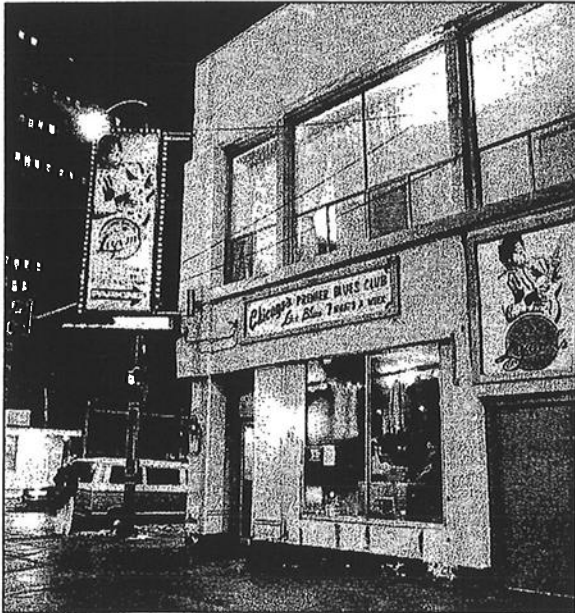
Het contract tussen Elmore en Leonard Chess

Maar waarom we nu weer in vredesnaam door een blanke dame rondgeleid moesten worden, die het duidelijk als baantje zag naast haar mislukte carrière als jazzzangeres en niet door een van de zwarte medewerkers die er rondliepen is weer een raadsel. Als je nou wat aan emancipatie wilt doen, leid dan bijvoorbeeld die aardige receptioniste op.

Daarbij kwam dan de witte dame niet echt een bluesautoriteit was: ze ontkende het beroemde verhaal over Keith Richards die toen hij in 64 met de Stones de Chess-studio's binnenkwam Muddy Waters het plafond zag schilderen, bij gebrek aan succes met zijn muziek. Nee, Muddy zag er altijd piekfijn uit en die zou echt niet met een verfkwast aan de gang gaan. Oh ja, mevrouw, en wat deed Dixon dan in die jaren, toen de Blues in Europa onder de witte bandjes zo populair was, maar er in Amerika geen plaat werd verkocht door al die Bluesers? Juist, die was hier toen schoonmaker!. Benieuwd wat Ed Komara uit Oxford van dit verhaal zou zeggen. Maar wat een heerlijk gevoel om deze historische plek te bezoeken. Ook de tuin was hersteld en de silhouetten van Waters en Koko Taylor, groene bandje, kant A, hier top of the bill, sierden het hek.

We wandelden naar Buddy Guys Legend, de van binnen blauwgeverfde bluesclub annex restaurant annex poolhal: veel groter dan B.L.U.E.S. en alleen al door de gitaren, platen, foto's met wensen een museum op zich. Guy was trouwens zelf op deze dag in Groningen. Hij is hier op dit moment het symbool voor de Blues, je komt zijn naam en foto overal tegen, ook op grote billboards en in alle folders over de stad. Maar wij kwamen om vijf uur in de namiddag voor een akoestische set van Li'l Ed Williams, laatste, zwarte tapeje, tweede kant, die de bottle-necktraditie via Elmore James, Hound Dog Taylor en zijn oom J.B. Hutto nu voortzet.

We waren om vijf uur met zijn vieren: aan een ander tafeltje zaten een zwarte en een blanke dame, die Eds vrouw bleek te zijn en op het podium was een kleine, zwarte, bebrilde lachebek de gitaren aan het stemmen en de drumkit aan het installeren. Zou wel de roadie zijn.

Buddy Guys Legends

s Avonds om negen uur moest Li'l Ed met zijn Blues Imperials alweer in B.L.U.E.S. spelen, dus toen ik in de wc het kleine mannetje tegenkwam, nog steeds in de veronderstelling dat het de roadie was, zei ik dat Ed Mr. Williams het wel erg druk moest hebben.

'Ja', zei het vrolijke mannetje, 'ik heb het wel druk, maar dat is toch mooi?'

'Dus u bent Mr. Williams zelf?'

'Yes sir!'

'Ik wil niet onbeleefd zijn, maar ik dacht dat u veel ouder was.'

'Nee man, ik ben pas 45 jaar!'

'En u bent de neef van Hutto?'

'Jazeker, van hem heb ik het geleerd.'

'En klopt het dat u er een tijdje uit bent geweest?'

'Ja man, de booze, je kent dat wel. Maar toen ontmoette ik mijn vrouw, die straks ook af en toe meezingt: ik wil haar op weg helpen.' 'En u speelt in de traditie van Elmore James?'

'You bet, je zult heel wat Elmore James horen, zo meteen!'

Drie keer raden wat het eerste nummer was dat Edje, speelde, na een blik van verstandhouding met de twee Hollanders? Nou? Juist! Hij bediende naast de slidegitaar tevens de bassdrum voor het ritme en Pam mocht twee solonummers zingen. Verder deed ze af en toe een refreintje mee en bediende ze verschillende percussies. Het was ontroerend om het duo naast elkaar op het podium te zien. Edje begeleidde haar niet alleen muzikaal, hij kon zijn ogen niet van haar afhouden. Hij speelde veel Elmore Jamesnummers: naast Dust My Broom It Hurts Me Too, Shake Your Moneymaker, Look Over Yonders Wall, een instrumental en verder veel bluesstandards, alles met die heerlijke bottlenecksolo's en riffjes.

Na afloop moest Li'l Ed rennen om al zijn spullen in te pakken, over een uurtje moest hij alweer in B.L.U.E.S. optreden, maar met een brede grijns en een 'Hi guys, see you soon' nam hij afscheid. Nou dat zouden we zeker.

En wel de volgende avond: samen met zijn bandje, The Blues Imperials, in bluesclub B.L.U.E.S. Redelijk volle bak en een show van jewelste. Edje leek nog kleiner met al die grote bandleiden om zich heen: zijn halfbroer, bassist Pookie Young zag eruit als een kruising tussen Willie Dixon en Mike Tyson en was niet op een gezichtsuitdrukking te betrappen; de slaggitarist, de witte Mike Garrett, zong zelf twee rockabillysongs, maar het was de show van Ed. Uitgedost in een felrood shirt met een goudglimmend giletje en net als oom Hutto getooid met een

buitenformaat Afrikaanse fez, speelde hij de sterren van de bottleneckhemel in gierende solo's in de vloeiende stijl van Elmo en Hutto, niet gruwelijk als Hound Dog Taylor. Eén echt Jamesnummer, maar Dust My Broom kwam terug in een eigen variatie en de Riff eigenlijk in elk nummer.

Li'l Ed and the Blues Imperials back on their feet

Hoogtepunt één: de slowbluesnummers Change My Way Of Living over zijn vroegere bad habits en Once In A Lifetime, over de angel die hem redde: 'I married her', met een blik van verstandhouding naar Pamela die aan de kant zat. Hoogtepunt twee: de solo die Ed op het podium begon, tussen het publiek door naar buiten vervolgde, over de bar terug naar het podium, alles in de duckwalk, onderwijl de ene na de andere gierende uithaal uit zijn gitaar + ijzeren bottleneck halend. Een combinatie van de shows van Chuck Berry en Guitar Slim, die overigens na zo'n solo niet terugkwam, maar in een auto instapte en wegreed.

Het klopte aan alle kanten: Li'l Ed houdt de traditie van de drie grote sliders van de Chicago Blues hoog. Hij speelt als Elmore, ziet

eruit als J.B. Hutto en heeft dezelfde brede smile als Hound Dog Taylor. De bluescirkel was met deze bottleneckkabouter, een meter zestig klein, helemaal rond.

Om één uur 's nachts namen we de metro naar ons motel, en weer belandden we in een situatie die eigenlijk belachelijk was, net als in New Orleans op weg naar de Rock'n Bowl en gisteren in de South in Chicago. De metro werd op dit tijdstip bevolkt door jonge zwarten, Latino's, alcoholisten en zwervers. Toen we aanstalten maakten om bij onze halte uit te stappen ging iedereen zeer vriendelijk opzij en maakten de weg vrij, geen spoor van agressiviteit of bedreiging. Per saldo toch wel gekkenwerk van Jansen en Jansen.

Op onze laatste dag gingen we weer naar onze grote Library voor het Bluesarchief, waar ze een leuke bibliografie over Elmore hadden en een van de originele foto's van de Belgen die Elmore in de fifties hadden gekiekt. De tweede lezing over de Blues was gecanceled omdat de oude blueser Lester Mad Dog Davenport, die nog met Elmore James op de back porch had gespeeld, ziek was. Lopend terug naar het motel en geluncht in Ed's, een imitatie van een fiftiesdiner, met skaileren banken in felgroen en felrood waar we werden verrast door een Blues Brother-achtig dansje van het bedienend personeel op de counter, en waar alles zeer consequent in de fifties- en sixtiessfeer was gehouden, ook de muziek: Louie, Louie.

Van Cross Road Blues op onze eerste dag in New Orleans naar Louie Louie op deze laatste dag, van Robert Johnson naar het archetype van de rock and roll, symbolischer kon het niet. Een mooi slot van onze Back Porch Blues trip door de USA.

APPENDIX A: BACK PORCH BLUES CD 1

New Orleans

1. Johnny Shines

Standing at the Crossroads

Een soortgelijke uitvoering speelde de straatmuzikant, misschien de geheimzinnige Erik from Sweden, voor het Café Royal op de hoek van St. Peter Street. Ook Johnny Shines gebruikt een versterkte akoestische gitaar. Shines hield de Robert Johnson-traditie in ere, een rol die nu is overgenomen door Robert Jr. Lockwood van de Helena-connectie.

2. Olympia Brass Band

When The Saints Go Marching In

De Olympia Brass Band is de bekendste funeral band van The Big Easy en combineert het slepende ritme van de muziek op weg naar de begrafenis met het volkslied van de stad.

3. John Mayall

Room To Move

Oude John met zijn enige echte hit, die in The House Of Blues de oudjes aan het swingen kreeg.

St. Martinville

4. Jo-El Sonnier

Jambalaya

Dit is de Franse versie die The Romero Brothers voor ons in het parkje van Evangeline speelden. Jo-El Sonnier is een van de beroemdste cajun-muzikanten. Meer blues dan country. Redelijk onverstaanbaar, door het Cajun-argot en Sonniers spraakgebrek.

5. Clifton Chenier

Je Me Fu Pas Mal

The King of Zydeco. Inderdaad: het klinkt bluesier dan cajun. Onbegrijpelijke tekst door vermenging van het Cajun-argot en de Engelse uitspraak.

Bentonla

6. Skip James

Worried Blues

Jimmy Holmes, de bluesleraar, houdt de Bentoniablues in stand. Zijn voorganger was Jack Owens, maar de Bentoniaschool is gesticht door Skip James. Hij was eerst voorganger van Robert Johnson en later in de kerk. In de jaren zestig werd hij na de Britse Bluesboom herontdekt door het Amerikaanse publiek .

Jackson

7. *Eddie Cusic*
Pretty Thing

We hoorden Eddie Cusic in Hal & Mals bluesclub. Hij gaf ons een kijkje in de echte oude deep blues van de Mississippi. Drie akkoorden en zingen maar.

Holmes County

8. *Elmore James*
The Sky Is Crying

Achterop de grafsteen van Elmore in Ebenezer: The sky is crying, look at the tears fall down the street. What more can you say?

Moorhead

9. *Bessie Smith*
Yellow Dog Blues

Dit is het nummer waarmee volgens de legende de blues begon op het station van Tutwiler. W.C. Handy heeft het alleen instrumentaal uitgevoerd. Het ziekenhuis in Clarksdale waar Bessie Smith na haar auto-ongeluk in 1935 geweigerd werd, waarna ze doodbloedde, is nu onderdeel van de blueswalk door Clarksdale. Where the Southern cross the Yellow Dog.

Alabama

10. *Neil Young*
Alabama

Oh, oh, Alabama. De vooroordelen tegen de f**cking farmers country verwoord. Het is een vervolg op Southern Man van After The Goldrush.

11. *Lynyrd Skynyrd*
Sweet Home Alabama

Dit is officieel de reactie van de southern-rockband op Southern Man, maar waarschijnlijk is het een direct antwoord op Alabama, dat twee jaar voor Sweet Home Alabama verscheen. In 1977 wordt de band onthoofd bij een vliegtuigongeluk waarbij o.a. Ronnie van Zant omkomt.

APPENDIX B: BACK PORCH BLUES CD 2

Oxford, Mississippi

1. *Elmore James*
Dust My Broom

Hiermee is alles begonnen. Zonder dit nummer waren we niet in Amerika beland. Ed Komara ontzenuwde de mythes rond deze opname uit 1951 met als bewijsstuk A het telefoongesprek tussen Elmo en Lilian McMurray.

2. *Robert Johnson*
Hellhound on my trail

Niks geen mystieke hellehonden, gewoon politie-bloedhonden volgens Komara. Daar gaan de romantische verhalen.

Clarksdale

3. *Muddy Waters*
Hoochie Coochie Man

De grote man van Ze Bluez met zijn bekendste nummer. In het Bluesmuseum staat zijn wassen beeld en de Muddy Watersgitaar van ZZ Top. Het is ook een verwijzing naar de hoochie-coochieroom achter het Blue Front Cafe in Bentonia. ←

Helena, Arkansas

4. *Sonny Boy Williamson*
Train Fare Blues

De mondharmonicavirtuoos met zijn elastieken gezicht: hij kon de mondschuif geheel in zijn mond stoppen, en dan nog een deuntje spelen. Hij was de grote man van de oorspronkelijke King Biscuit Show en de bluesscene in Helena, waar hij ook doodging.

5. *John Weston*
I'm so lonely

Wat kun je in mensen vergissen. Een vervelend mannetje bij Bubba Andersons Blues Corner blijkt prachtige blues te maken. Zijn stem klinkt intellectueel. Bij een blinddoektest zouden veel mensen kiezen voor Robert Cray. Zeer verzorgde blues.

Memphis

6. *Luther Guitar Jr. Johnson* *Walking The Dog*

Het eerste volkslied van Memphis. Ik heb toch maar niet de originele versie van Rufus Thomas genomen, wat een irritant mannetje is dat. Dit is een Chicagoblues-uitvoering van een van de ontelbare gitaarbeulen.

7. *Morris/Webb* *Cherry Picker*

Onze vrienden uit Handy's Blues Hall in Beale Street. Wat een prachtige slide speelt Brad Webb hier. De tekst laat horen hoeveel blues seksueel getint is.

8. *Luther Allison* *Sweet Home Chicago*

Vreemd genoeg het tweede volkslied van Memphis. Het is een compositie van Robert Johnson en het intro kennen we ergens van.

Chicago

9. *Chico Banks* *Candy Lickin' Man*

Over sex gesproken. We zagen Chico optreden in B.L.U.E.S. met zijn Candy Liquer Machine. Een blueser van de jongste, zevende generatie.

10. *Willie Dixon* *I Just Want To Make Love To You*

Een eerbetoon aan de founder van Blues Heaven, gezeteld in de Chess-studio's. Wie kan hem nazeggen dat hij Hoochie Coochie Man, I Can't Quit You Baby, Little Red Rooster, Spoonful, Back Door Man, Wang Dang Doodle en dit nummer heeft geschreven?

11. *Lil Ed* *Old Oak Tree*

Sympathico. De enige echte erfgenaam van Elmore, Hound Dog en Hutto. We zagen hem twee maal, een keer akoestisch met gade Pamela in Buddy Guys Legendclub en eenmaal met The Blues Imperials in B.L.U.E.S. Is zijn alcoholisme te boven, dankzij Pam.

12. *The Kingsmen* *Louie Louie*

Het lijken The Kinks wel, die het nummer later noot voor noot kopieerden. Ray Davies imiteerde de leadzanger van The Kingsmen. Dit is het origineel uit 1963, dat de garagerock definieerde.

APPENDIX C: HET USA-ABC VAN AD EN BERT

ALABAMA MIND	terechte vooroordelen over boeren in Alabama
BEGRIJP JE ?	stopwoordjes van Bert
BENDING THE RULES	correct citaat uit The Matrix, gebruikt bij geschiedvervalsing
BROODJE HAP	lunch
F*CKING FARMERS COUNTRY	zie ALABAMA MIND
DUST PUNT	de helft van de riff van Dust My Broom spelen
EN DAT SOORT ONGEIN	stopwoordjes van Ad
GEZELLI !	oubollig, truttig
HÉ GUYS	de aanspreekvorm voor mannen van alle leeftijden
IT'S JUST A OPPORTUNITY	gebruikt na een voorstel voor een activiteit
.....MÀN !	manier om verbazing te uiten
.....OF NIET	zie IT'S JUST A OPPORTUNITY
SLORDIGHEID NEEMT VEEL RUIMTE IN BESLAG	goede raad van Ad bij het inpakken van de rugzakken
TAKE-AWAY, TAKE-AWAY	Indiërs die motels beheren
UPTIGHT	de opgedraaide, luid pratende, lelijke Amerikaanse vrouwen
VORKJE PRIKKEN	avondeten, met dank aan Jiskefet
WANNA BET?	standaardvraag van Indiase shagboer in Chicago
WE LEARN IT FROM A BOOK	excuus als Amerikanen ons niet begrepen, met dank aan Manuel van Fawltly Towers
YOU HAVE 2 CHOICES, MISTER ANDERSON	fout citaat uit de Matrix, gebruikt bij het nemen van beslissingen

APPENDIX D: DE LOWLAND BLUES VAN FRANS EN VIVIAN

Lowland Blues '89
Robertus Band

Two old men from the lowlands, trying to find the blues

Two old men from the lowlands, trying to find the blues

They went down to New Orleans, wearing thier oldest shoes

Fighting a midlife crisis, like a loose mongoose..

Two old men from the lowlands, trying to find the blues

Two old men from the lowlands, trying to find the blues

They went down to Louisiana, Wearing thier oldest shoes

Fighting a midlife crisis, like a loose mongoose.....

Two old men from the lowlands, trying to find the blues

Two old men from the lowlands, trying to find the blues

They went down to Mississippi, Wearing thier oldest shoes

Fighting a midlife crisis, like a loose mongoose.....

En verder.

When I wake up in the morning. I believe, I believe...

I went to the crossroad, I'm gonna call up China

Moarnier kom ik der ôf,.....